

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega fiskalnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5 sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Slovenski poslanci pri c. kr. namestniku.

Tudi življenje v zaledju spreminja vsak dan svojo obliko. Kar je večeraj bilo, je že danes pozabljeno, vsak dan prinese nove zahteve, nove potrebe, nove želje. Da se naznanijo na merodajnem mestu potrebe in želje slovenskoštajerskega prebivalstva, ki so se ravno zadnje dni pojavile z vso silo med nami, sta se v imenu Slovenske Kmečke Zveze poslancev dr. Korošec in odbornik dr. Verstovšek dne 16. oktobra oglašila pri c. kr. namestniku v Gradcu ter mu predložila in razložila te-le želje, ki jih zbrane v točke nakratko objavimo:

1. Pri rekviriranju krompirja in sena, ki se sedaj vrši, bi se naj za ljudi, oziroma za živino potreba množina pustila. Oddaja se naj torej enakomerno razdeli na vse dele dežele in v posameznih delih na okraje in občine, da se ne bo zahtevalo celo več, kakor je v občini za oddajo na razpolago.

2. V vseh vprašanih živil in prehranitve se naj postopa z vso odkritosrčnostjo, da se ljudstvo zamore po razmerah ravnati.

3. Občevanje političnih in žitnoprometnih uradnikov naj bo vedno uljudno in njih uradovanje hitro.

4. Narodnojezikovne razmere pri slovenskoštajerskih okrajnih glavarstvih.

5. Židovski begunci se naj iz preživljenjskih in zdravstvenih ozirav spravijo v dežele z boljšimi žetvami in zdravejšim podnebjem.

6. Sedaj je najprimernejši čas, da se poskrbi za prehranitev Haloz, v katero svrhu se jim naj še pravočasno nakupi krompirja, fižola, moke itd.

7. Tudi za prehranitev goriških beguncev na primer pri Mozirju se bi naj vse potrebno oskrbelo.

Gospod c. kr. namestnik je obljubil, vsa mu predložena vprašanja dobrohotno proučiti in po možnosti najhitreje potrebno ukreniti.

Še nekaj o jedilnih gobah.

(Napisal šolski ravnatelj A. Kosi.)

Ni ga menda človeka, ki bi v sedanjem izrednem času na vso moč ne skrbel za to, da bi ne — stradal! V rednih razmerah in v mirnem času je dobil tu ali tam tudi brezskrben človek, t. j. lenuh, kaj za svoj lačni želodec — vse drugače pa je to sedaj, ko moramo vsi misliti na to, kako se preživimo, ko gre vse na karte, vse na dekagrame ali če hočete tudi na grame. Kaj čudo torej, da smo se vsi razveselili, ko je po dolgotrajni suši pred nedavnim časom topel dež namočil žejno zemljo, in so po naših gozdih vsklile med raznimi strupenimi gobami tudi jedilne gobe ali ghve. Naše skrbne gospodinje so sicer vsako leto uporabile dano priliko ter nasušile za zimo več ali manj gob, a letos, ko so nas tudi oblastva opozarjala na redilnost „gozdnega mesa“, kakor nekateri gobe zžok njihove redilnosti imenujejo, letos so se v tem oziru še prav posebno odlikovale.

Dasi se nahaja, kakor prav piše v 40. številki letošnjega „Gospodarja“ g. dr. Fr. J., pri nas cela vrsta dobrih in okusnih gob, vendar je prav, da so naši ljudje glede gob previdni in da nabirajo le take vrste, ki jih dobro poznajo. Malo jih je, ki jih nabirajo, a okusne so vse; najokusnejša je seveda naša stara znanka globanja (jur, ponekod tudi k r a v š a imenovana, Boletus edulis), potem užitna lesička in končno borovka ali brezovka. Te tri vrste se več ali manj po vsem Slovenskem uživajo, četudi se dobe kraji, kjer se ljudje brezovke ali borovke še skrbno ogibljujejo, ker jih moti to, da počrni, ali isto prerežemo ali zlomimo.

V ožigled tolikih nesreč, ki se dogajajo vsako leto vsled uživanja strupenih gob, je prav, da so ljudje previdni, zakaj resnično je pravilo: „Kdor gob dobro ne pozna, naj jih ne nabirajo“, toda, škoda je vendar, da po nekaterih krajih toliko borovk ali brezovk gre poč nič, ko bi vendar lahko služile name-

nu, za kateri jih je odločila božja Vsemogočnost. Pisceh teh vrstic bi rad, da bi se borovki priznala povsod prava vrednost in da bi se razpršili predsodki, ki vladajo glede te jedilne gobe še tuintam med preprostimi ljudstvom.

Iz samega popisa se sicer ni nikdo naučil spoznavati gobe, zlasti če popisu ni dodana dobra slika ali če ne vidimo dotične gobe tudi v naravi — a mislim, da ne bo odveč, ako skušam kolikor mogoče v natančnem popisu brezovke ali topolovke vzbuditi v čitatelju zanimanje do te gobe, ki glede okusnosti le malo zaostaja za globanjo.

Kar se tiče imena, svedoči množina raznih znamenil, da jo ljudje poznajo, četudi povsod ne čislajo. Pravijo ji: brezovka, topolovka, topolka, borovka, frcanja, dedec, turk, kapucinka. Znanstveno ime ji je: Boletus scaber, oziroma za turke: Boletus rufus.

Da se bova s prijaznim čitateljem bolje razumela, naj omenim, da razločujemo na vsaki gobi navadno 2 dela in sicer bet ali kocen in klobuk. Klobukova spodnja stran, ki ji pravimo plodna plast, je iz cevki ali pa iz listkov. Cevke ima n. pr. globanja, listke pa mušnica. Razen teh delov ima vsaka goba v zemlji še neko mrežasto snov, ki ji pravimo podgobje (micelij). Gobe se množijo po semenju, ki tiči ali visi na spodnji strani klobuka v plodni plasti, ali pa po podgobju, ki je razpreženo po zemlji. Glede semenja, ki ga pri gobah imenujemo tros, omenim, da se o njega bistvu najlažje prepričaš, ako poveznaš zvečer klobuk popolno razvite globanje na bel papir — drugo jutro najdeš na papirju vse polno zelenkaste prahu, to je globanjino seme.

Naj ti opišem sedaj brezovko! Njen klobuk je mesnat, spočetka okroglast, blazinasto gladek, pozneje se pa razširi in je podoben popolno razvitemu globanjinemu klobuku. Ob vlažnem vremenu je površje klobuka lepljivo, to je, prijemlje se prstov, ob suhem pa usnjato suho; včasih je površje mrežasto razpokano. Glede na barvo pa skoraj pri nobeni go-

LISTER.

Vojni spomini.

(Napisal Januš Golec.)

(Dalje.)

Nisem se pustil dolgo prositi, ker je itak tudi meni silil žolč do grla. Smuknil sem v hlače in iskal dolgo kakega za udariti pripravnega parajkla. Po naključju sem otipal v kot postavljeno polkovnikovo zvesto družico, na koncu pošteno okovano palico, če ni bolje — batino.

Tako oborožen sem stopil na dvorišče v lunin svit, v katerega se je zaganjal razvajeni pesun s tako spanje odganjajočim: av—u—u! Ko je pa zapazil mene z batino, je trenutno prekinil svojo godbo, veriga je zarožljala in kosmatin me je prav nedolžno pogledoval iz svoje hišice. Že so me jeli obsipovati žarki sočutja pri pogledu na plaho žival, a nekaj mi je šepnilo: Nocoj ali pa nikoli!

Močno sem potegnil za verigo in pes je prisiljen stopil iz svojega brloga. Čul se je švist batine po zraku in parkrat je pošteno padlo po nočnem godcu. Nisem se ogledal po dobro odmerjenih udarcih, ali je pes smuknil nazaj v hišico ali je obležal omamljen pred stanom. Toliko pa vem, da, ko sem postavil polkovnikovo palico v kot, je bila mnogo krajša nego takrat, ko sem jo bil vzel v roke. Tisto noč se kužek ni več oglašil in oba s Franciom sva dobro spala.

Gospod polkovnik je po navadi velike popreje vstajal in se podal s palico v roki krog vojašnice kot

mi drugi. Predramil me je drugega jutra njegov zelo glasni:

„Justo, ti mreina, kdo mi je odlomil tako velik kos palice?“

Nedolžni Justo, sluga oberstov, pa je zmedeno gledal palico in gospoda in skomignil s plahim:

„Gospod, bogzna.“

Stari pa se ni zadovoljil s tem splošnim odgovorom in je Justu trdo zabičal, da s krivcem mora na dan, če ne, bode na njemu zlomil še ostali delece batine.

Francel je kihal smeja pod očejo, meni pa ni bilo za smeh, ker se mi je smilil ubogi Justo in družič, ustrašil sem se že vnaprej porcije dobrih ter svarilnih naukov, ki mi jih bode oberst zabil v ušesa, ako mu odkrijem svojo krivdo.

Taisto predpoldne sva šla s Franciom na pivo in pozabil sem na Justa in zlomljeno palico. Ravno opoldne stolim nič hudega sluteč na dvorišče našega stanu in doigrjal se mi je pred očmi in ušesi mučen prizor, ki mi je poklical v lahkomišljeni spomin zbitega psa in zlomljeno palico. Pred pasjo hišico je stal sam gospod oberst in obe ženici. Jedna je držala v roki znak in dokaz nočnega napada na hišnega čuvaja, kosec odlomljene batine. Stari se je zaklinjal na svojo častniško čast, da spada oni del lesa in železa res k njegovi palici, on pa gotovo, pri svoji starosti in visokem dostojanstvu ni pretepal psa. Al obljubil pa je trdno, da bode odkril in kaznoval neusmiljenega pretepača.

Precej molče smo pojedli kosilo. Pri črni kavi pa izvleče gospod oberst iz žepa odlomljeni del svoje palice in ga položil na mizo, motreč naju s Franciom s predstojniškim pogledom in vpraša:

„Kdo izmed vaju je zlomil nocoj mojo palico na psu?“

Kaj sem hotel, rdečica me je oblila in priznal sem povešenih oči:

„Jaz, gospod oberst.“

Skesano sem pričakoval ploho dobrih naukov in navodil za prihodnost, pa stari je samo s prstom pokazal proti vratom in zapovedal:

„Pojdite takoj k damam in obtožite se na moje povelje sami!“

O ti moj Bog ti, to je bil huč ukaz, ki ga pa nisem pričakoval in bi bil rajši sprejel vagonne svarilnih besed, nego to samoobtožbo vojaka vpričo zlorabljenosti gostoljubnosti. Sam ne vem, kako sem se izmuzal iz jedilne sobe, da bi nastopil križovo pot — saj sem se dobro zavedal, da bode danes romalo k pogrebu: vino, čaj in gosje bejre. Teško bi mi bilo zaupati papirju, kolikokrat sem premeril pritajenih korakov hodnik pred ženskim stanovanjem in kako mi je v snamu in zadregi tolklo srce. Že dolgo me niso kake besede tako pretresle kot pri vstopu v sobo žensk njun vsklik in pozdrav:

„Lepo, prav lepo od vas, da prihajate danes že tako rano k nam!“

Pot sramu in zavesti krivde sta mi oblila čelo, ko dobrotnicama nisem odgovoril, nisem sprejel ponujenega sedeža, ampak pomolil sem jima pod oči kosec palice z obtožbo:

„Ne gospod oberst, ampak jaz sem bil.“

Obe ženici sta se spogledali, kakor na povelje prekrizali roke na prsih, ravno tako, kakor vidimo naslikanega sv. Frančiška Asiškega, in starejša mi je svarilno privoščila še besede:

„To, to, ne, kaj takega pač ni za pana gosnša“ (duhovnika)

Ni ni opaziti toliko različnosti kakor ravno pri brezovki. Dobe se temnorumenkaste, svetlorumenkaste, svetlo in temnorjave ter rdeče brezovke. Rdečim pravijo tudi turki od rdeče kapice, rjavim pa kapucinke. Meso vseh vrst počrni, ako gošto prerežemo ali zlomimo.

Plodna plast, to je spodnji del klobuka, je sestavljena iz cev (borovka ali brezovka je torej cevkarica) in je tudi različne barve: bele, sive, rumene, svetlo in temnorjave. Cevke se dajo, kakor pri globanji, ločiti od mehkega, sočnega mesa.

Kocen je vitek, valjast, včasih zakrivljen in proti gornjemu koncu bistveno tanjši. Barve je belkaste in posut je s temnimi luskami, zato se čuti nekako hrapav ali raskav. Ker spominja kocen te gobe nekoliko na brezovo skorjo, odtod tudi ime brezovka. Meso kocena je nekoliko bolj žilavo od klobukovega mesa, zlasti pri starejših gobah. Ako kocen, ki je poln (ne votel), prerežemo, zažrni, kakor meso klobuka. Pri vrstah z rdečim klobukom, pri takozvanih turkih, kocen čisto tudi pozeleni. Brezovka je v vseh svojih delih globanjinoga duha in surova nekoliko kiselastega okusa. Raste v vlažnem poletju in jeseni v družbi z globanjo po vseh naših listnatih in jelovih gozdih.

Uživajo jo navadno (kjer se je radi počrnenja mesa ne boje) sveže pripravljeno, praženo ali pa kot zelenjavo, t. j. na omaki. Tudi posušena je okusna, dasi moti oko nekoliko njena temna barva. Toda kaj se gleda sedaj v bojnem času na barvo, da se le želodec potolaži. Torej, kdor brezovk sproti ne uživa, ali kdor jih mnogo nabere, naj jih le pridno suši; po zimi bodo dobre na kisli juhi s koruznimi žganji, če si jih bomo imeli iz česa kuhati.

† Bavarski kralj Oton.

V sredo, dne 11. oktobra, je umrl na svojem gradu v Fürstenriedu na Bavarskem na želodnem krvavljenju v starosti 69 let umobolni bavarski kralj Oton I., brat istotako umobolnega kralja Ludovika II., ki je leta 1886 utonil v Starnberškem jezeru na južnem Bavarskem.

Po smrti kralja Ludovika II. je bil proglašen umobolni Oton za bavarskega kralja, toda vladarskih poslov ni nikdar izvrševal, ampak jih je izvrševal njegov stric princ Luitpold († 1912) in za njim njegov sin Ludovik, ki je bil leta 1913 proglašen za pravega kralja Bavarske, ko so Otona še enkrat zdravniško preiskali ter dognali, da vsled umobola ne bo nikdar sposoben za izvrševanje vladarskih poslov.

V mladeniški dobi je bil princ Oton znan kot zelo duhovit in ljubezniv član bavarske kraljeve rodovine. Bil je zale, vitke postave in ljubljenec Monakovčanov. Toda že v mladosti so se začela pojavljati pri njem prva znamenja umobola. Deček se je po cele dni skrival v kakem kotičku na grajskem vrtu; skrbno se je izogibal gotovih potov, meneč, da mu preti kaka nevarnost; zopet ob drugih potih in cestah je pa zakopaval srebrne novce, meneč, da ga

S temi besedami sem bil odslovljen od za mene tolikokrat pogrnjene mize: jaz, vino, čaj in gosinje bedre. Odslej me ženski nikoli niste več povabili. A pes se je v nekaj dneh zlizal, pa godel nam ni več po noči in jaz sem spal nemoteno ob priprosti vojaški menaži in večkrat se mi je v oni hiši še sanjalo o: zapravljenem vinu, čaju in gosjih bedrah.

Zlizani pa tepeni pes je bil za me občutnih in dalekosežnih posledic. V mestu smo bivali meseca novembra, ko je v Galiciji že precej mrzlo in kuriti smo morali v kuhinji in v sobah. Dokler sem užival jaz prijateljstvo in gostoljubnost obeh bogamolnih dam, dobivali smo proti plačilu od njih drva za kuhinjo in kurjavo. Ravn in kavs s ščenetom pa se je raztegnil na prepoved drv. Marsikatero bridko sem vsled tega požrl od strani tovarišev, oberst pa mi je dal nalog: poskrbeti kje drugje za potrebna drva. Romal sem v tej zadevi k mestnemu županu in ta je mi priporočil zamazanega čifuta, ki mi je res tudi obljubil drva. Kupčija je bila kmalu sklenjena, žid mi je zagotovil čez dva dni šest galiških „išta hajt“ vozov polnih drv. Držal je besedo in tretji dan na vse zgodaj slišim pod oknom: „Bišta ho!“ Pogledam, pred hišo se je ustavilo res šest z drvmi naloženih vozičkov. Žid je potrkal na vrata in me pozdravil:

„Milostni gospod, Bog čez svet, drva so tu.“

Zložil je drva na dvorišče, odšel sem mu denar in jud je odhacal klanjaje se mi do tal in želeč mi blagoslov in srečo. Za kake dobre tri ure za tem mi bobne zopet izpod okna na uho:

„Bišta, ho!“

Na moje veliko začudenje ugledam pred stanom novih šest voz drv. Kaj pa za Boga to? Saj se sem pogodil samo za šest in sedaj mi jih pripelje 12, kam pa hočemo s toliko? Prirošta umazani in okabljani Mojzes in pravi:

bodo obvarovali pred nesrečo. Toda vsem tem znamenjem umobola niso takrat pripisovali posebne važnosti, ker so bili mnenja, da bodo v poznejši starosti izginila. Vzgoja mladega princa je bila zelo skrbna in vsestranska. Po dovršenih gimnazijskih studijah je bil vpisan na monakovskem vseučilišču, kjer je bil eden najmarljivejših slušateljev. L. 1866 je stopil kot častnik v bavarsko armado ter je leta 1870 bil imenovan za poveljnika 4. bavarskega kavalerijskega polka. Toda še istega leta so se pojavili pri njem prvi večji znaki umobola, kajti ogibati se je začel javnosti in postal od dne do dne bolj otožen.

Mnogo huje je pa bilo v prihodnjem letu, ko je izbruhnila nemško-francoska vojska, katere se je udeležil v glavnem stanu. Po cele tedne ni hotel sedeti svojih čevljev, dokler mu niso na nogi skoro segnili. Nek kavalerijski polk, kateremu bi bil moral izročiti samo neko povelje, je peljal v naskoku proti zidu, ki je obdajal pokopališče ter ni bil prav nič zaseden ali ogrožen po sovražniku. Ko se je po zavzetju Pariza v Versailles dne 18. januarja 1871 slavilo proglašenje pruskega kralja Viljema za cesarja združene Nemčije, je imel pri slavnostni pojedini nemških knezov, državnikov in generalov princ Oton tako zmeden govor, da so ga morali spraviti domov. Potem so ga poslali na razna potovanja v Italijo in Španijo. V glavnem mestu Španije, v Madridu, se mu je um že tako silno zmrčil, da so ga morali poslati takoj na Bavarsko na osamljeni grad Nimfenburg. Na tem gradu ga je obiskovala od časa do časa njegova mati bavarska kraljica Marija. Oton je tiho prenašal svojo duševno bolezen. Oprt ob palico je po cele ure mirno in nepremično zrl na eno in isto mesto v grajskem vrtu in se je le redkokedaj nekoliko razburil. V razburjenosti je zahteval, da ga takoj spravijo v Monakovo, kjer bo izvrševal svoje povelje kot prestolonaslednik. Iz gradu Nimfenburg so ga morali spraviti na grad Fürstenried, kajti nekoč je v grajskem vrtu Nimfenburg zagledal oddelek bavarskih čet, katere je začel prositi, naj ga rešijo, ker je njegovo življenje v nevarnosti. Čez 48 ur je Oton bil v Sleichheimu, odkoder so ga spravili v Fürstenried. Ko je leta 1886 utonil v Starnberškem jezeru njegov umobolni brat Ludovik II., so to Otonu takoj naznanili in mu povedali, da je sedaj on postal kralj bavarski. Za trenotek se mu je um povrnil in je zaklical otožno s solzami v očeh: „Moj brat — moj ubogi brat Ludovik!“ Kmalu nato se mu je pa zopet um popolnoma zmrčil.

Ko so mu leta 1913 naznanili, da je proglašen za bavarskega kralja sedanji kralj Ludovik, umobolni Oton ni mogel tega več umeti.

Sedaj je pa napravila smrt konec boleznim, katero je Oton, ne zavedajoč se iste, prenašal skozi celih 33 let.

Ker Oton I. ni zapustil nobene oporoče, pripade po bavarski ustavi vse njegovo veliko premoženje sedaj vladajočemu kralju Ludoviku III., oziroma princem Leopoldu, Henriku, Ferdinandu in Alfonzu.

Truplo kralja Otona I. so prepeljali v Monakovo, kjer so ga v dvorni cerkvi Sv. Mihaela s kraljevo krono na glavi položili na mrtvaški oder. Njegov pogreb se je vršil dne 14. oktobra ob navzočnosti bavarske kraljevske rodovine, vojaštva in mnogobrojnega prebivalstva.

„Drva sem vam pripeljal po dogovoru.“

Kako sem ga debelo gledal in spoznal v njem žida, s katerim sem pred dvema dnevoma sklenil kupčijo. Pokazal sem mu na kup na dvorišču že zloženih polen meneč:

„Saj mi je pred tremi urami pripeljal jud drva in naročil sem samo šest voz, nikakor pa ne 12.“

Mojzes me začudeno pogleda z odgovorom:

„Jaz vam jih nisem pripeljal, to je že bil kdo drugi.“

„Opisal sem mu verskega brata, ki je vozil drva, kateremu sem jih tudi po krščansko pošteno plačal in žid je vskliknil:

„Bog čez svet, šlag ga trefi, moj sin vas je ukaznil!“

Jaz sem pa smeje se čifutski dobičkaželjnosti menil:

„Kaj meni mar tvoj goljufiji udani sin, jaz že imam drva, sem jih plačal in tvojih sedaj nočem in ne morem vzeti.“

Judovska spaka pa me je začel zmerjati z nesrečo in z vsemi mogočimi šlagi, ki me naj trefijo in meni nič tebi nič zmetovati polena na dvorišče. Le zložil in zmečil jih, sem si mislil, plačal ti jih pa ne bom iz svojega žepa.

Po končanem delu je žid skrajja proseče zahteval denar, potem pa, ker mu ga le nisem odštel, me je zmerjal z glasnimi psovkami, dokler ga nisem pognal skozi duri. Bridko sem se varal in zmotil v mnenju, da si bo že spakedrani čifut odpeljal drva, ko uvidi, da mu jih nikakor nočem plačati.

Mojzes Schornstein (po naše: dimnik ali rufank) me je zatožil pri tamošnjem divizijskem sodišču. Pozvali so me pred sodni stol in ker niso našli sina Izaka, ki me je ogoluznil in je izginil neznan kam, sem moral plačati drva Mojzesu iz lastnega žepa. Si pač lahko vsakdo misli in predstavlja, da sem

Naše žrtve za domovino.

V Luče v Savinjski dolni smo dobili žalostno poročilo, da je Silvester Skrubej, pešec 16. stotnije c. in kr. pešpolka štev. sin Jožeta in Frančiške Skrubej, p. d. gornji Volar, kmet v Karnici, občina Luče, dne 23. avgusta na tirolski fronti od granate zadet junaške smrti padel ter počiva sedaj na skupnem vojaškem pokopališču blizu Bolcana. Že lani meseca julija je bil na Doberdobski planoti precej ranjen, vendar je pa kmalu okreval in se zopet podal najprvo v Srbijo na neko etapno pošto, a potem pa — vedno navdušen in vnet bojevnik za domovino in cesarja — nad polentarskega verolomca. Kakor njegovi junaški sobojevniki in poveljniki semkaj poročajo, bil je naš Silvester pri stotnji zaradi svoje šaljivosti in posebne hrabrosti jako priljubljen vojak. Pa tudi mi sofarani, posebno njegovi neotolajživi starši, ne bomo mogli pozabiti podlega junaka Silvestra, kajti bil je vedno ne samo staršem najboljša opora pri njih velikem posestvu, ampak tudi sosedom vedno pripravljen pomočnik v vsaki nujni potrebi.

Došla je žalostna vest, da je daroval svoje življenje za domovino in cesarja Filip Klinc, doma od S. v. Miklavža pri Ormožu, desetnik domačega pešpolka. Umrl je vsled zadobljene rane v bolnišnici na Primorskem.

Padel je na gori Boskon na Laškem pridni fant Anton Anderlič, sin veleposestnika p. d. Muškree iz Nezbiš, fare S. v. Eme. Rajni je bil zvest član Marijine družbe in drugih bratovščin ter zvest in spodbuden ud katoliškega slovenskega izobraževalnega društva pri Sv. Emi. Pa žalibog moral je pasti v nezvesti laški zemlji v svojem 25. letu, na preveliko žalost svojih pridnih staršev in blage svoje sestrice.

Iz Kamnice pri Mariboru se nam piše: Na italijanskem bojišču, v bojih za goro Mali Pal, je dne 28. septembra t. l. padel junaške smrti nađebudni in občespoštovani mladenič Alojzij Doško, lovec poljskega lovškega bataljona, edini sin tukajšnjega uglednega kmeta Simona Doško, v starosti 19 let. Dan poprej je še pisal svojemu očetu, da je še zdrav in čil ter prosil za toplo perilo, kruh in sadje. Toda božja Previdnost je drugače velevala in ga poklicala k sebi. Zadet je bil od sovražne mine in je bil pri priči mrtev. Žrtvoval je svoje mlado življenje za cesarja in domovino, potrjim staršem pa naj bo v tolažbo, da se vidimo nad zvezdami. Junaški mladenič, spavaj mirno v koroški, s krvjo namočeni zemlji!

Zupnija Sv. Martina pri Vurbergu je prinesla domovini zopet novo žrtev na oltar. Svoje življenje je daroval za cesarja in domovino na južnozpadnem bojišču blizu Gorice dne 23. septembra žanez Skofič, črnovojnič pešpolka, brat vojne kurata č. g. Marka Skofič, in posestnik v Gornjem Dupleku. Bil je nađ poldrugo leto na bojišču v Galiciji, na Tirolskem in na Goriškem. Med svojimi sovratniki, doma in na bojnem polju, je bil jako priljubljen zaradi svojega vedno vedrega in prijaznega značaja, ki je znal tudi v najbolj tužnih in nevarnih položajih tovariše tolažiti in bodriti k vstrajnosti. Zapuščena žalujočo ženo in tri nedorasle otroke. Martinški zvonovi so mu zapeli kot zadnjemu, potem se tudi oni zapustili svojo linico. Dragi Janez! Naj ti

zaklinjal judovsko sođrgo in jej zagotavljal kruto maščevanje pri nebu in vseh svetih. Denar bi že bil pozabil, a bodel in grizel me je posmeh tovarišev in zavest, da me je prekanil nesramni žid Doletela me je za lahkomišelnih pretep psa dvojna kazen, na žepu in želodcu.

Nekaj dni sem bil jezen in slabe volje, ker se mi je vsakdo v obraz posmihal in prav iz sreca sem pozdravil vest, da v enem tednu zapustimo mesto, in odrinemo v postojanke, kjer ne bode mesečnih psov in židovskih polen.

One dni pred odhodom sem imel veliko opravka s pisarji in sem se malo sprehajal po mestu, ki mi je zasluženi čas oddiha tako ogrenilo. Pisal in drsal sem nekega predpoldne po papirju, ko pomoli naš kuhar glavo skozi duri in pravi:

„Jej, gospod, baba je prinesla v kuhinjo 2 veliki in debeli divji raci, samo 5 K zahteva, bi jih ne kupili za odhodnico?“

Nisem šel pogledat zverine v trdni veri, da bi bilo dobro enkrat dobiti pod zob divjačajo pečenko, sem odšel kuharju pet kron in pisal dalje. Pri obodu sem razodel oberstu, kaj dobrega in okusnega da sem kupil za odhod. Stari je poželjivo tlesnil z jezikom in menil, na dve divji raci že lahko povabimo tudi oba gospoda majorja od polka. Kuhar je dobil naročilo, naj žene raci v takozvani „pac“, da bodo bolj mehki in okusni in pripravi odhodnico za sedem oseb.

Na opoldne našega odhoda v postojanke smo se zbrali k obedu, prišla sta tudi oba povabljeni majorja na — divje race. Dobro smo jedli, pa bolj z malo žlico smo zajemali, vsak je hotel prihraniti v želodcu še nekaj prostora za race, ki bi naj kronale in zaključile naše bivanje v mestu. Nosnice vseh so se razširile, jeziki so poželjivo tleskali, ko je kuhar naznanil:

(Dalje prih.)

bo tuja zemlja lahka! kjer, čakaš, vstajenja in Gospod Najvišji — tvoj blagi plačnik!

Od Sv. Janža na Dravskem polju se nam poroča, da sta vrla mladeniča-brata Jože in Miha Resek padla na italijanskem bojišču. Jože je bil v 21. letu in je bil zadet v prsa od krogle izdajškega Italijana dne 24. avgusta 1915. Miha pa je padel, star še le komaj 19 let, zadet od granate dne 20. septembra 1916.

Dne 4. oktobra je padel na tirolski fronti vzgleden Marijin družabnik Alfonz Skerbinšek, sin ugledega in obče spoštovanega cerkvenega, ključarja in župana Jožefa Skerbinška na Prihovi. Bil je od granate zadet in pri priči mrtev. Pridni družini naše srčno sožalje, ljubemu Alfonzu pa trajen spomin v molitvi!

Za domovino so padli iz Dobove pri Brežicah v boju naslednji mladeniči: Alojzij Zokelj, Franc Sečen, Ivan Strojnik, Anton Hotko, Vučajnik Jožef, Jožef Gerjavič. Vseh skupaj dosedaj naznanjenih 30 padlih.

Padel je dne 6. julija severno od mesta Astago, zadet od sovražne granate, vrl mladenič Al. Kraus, doma v Logu pri Slaškigori. Bil je priden vojščak in zaveden Slovenec. Dragi Lójzek, bil nam si vsem ljub in drag tovariš, moja najboljša podpora. Ni ti bilo dano videti dom in svoje, ki si je tako vroče ljubil. Daleč v stran od ljube domovine in nepozabnih staršev počivaš. Spomin na te podžiga nam pogum. Pozdrave iz bojnega polja pošilja F. Herič, kadet-aspirant.

Na italijanskem bojišču je padel junaške smrti težko v glavo zadet sanitetni vojak Martin Pen, še le 25 let star. Bil je od začetka vojske zmiraj na črti. Po poročilu vojnega kurata je bil pokopan dne 21. septembra pri Sv. Danjelu pri Sežani na Krasu. Dragi sin in brat! Prerano si nas zapustil in se na kraj miru preselil, kjer ni vojske in ne gromenja topov. Onkraj groba ti bo zadržala trobenta angelska.

Prav milo so zapeli braslovški zvonovi za slovo rajnemu možu Francu Ortl, ki je padel za domovino dne 9. avgusta na južnem bojišču. Zapustil je žalujočo ženo s 4 majhnimi otročiči. Bil je dober krščanski oče svoje družini ter ljub vsem drugim ljudem.

Posestnik Jožef Legvart, p. d. Traviški Gašpar, iz Novecerkve pri Celju je padel dne 12. junija 1916 v boju na Monte Civa na Laškem v zvestem izpolnjevanju svoje domovinske dolžnosti in je pokopan v skupnem grobu na Monte Triadorahanga. Pokojnega so ljubili vsi znanci radi njegove ljubeznivosti, dobrosrčnosti in potrpežljivosti. Bil je več let občinski odbornik in ud kralnega šolskega sveta ter je imel priliko, s pravo srčnostjo in veliko vneto delovati za obči blagor svojega domačega kraja. Ko ga je lani dne 15. maja klicala domovina, šel je z navdušenostjo. Pač težko se je ločil od doma, zapuščajoč skrbno ženo s 6 otroci. Svojim ljubim je skrbno dopisoval. Iz vseh pisem se zrcali njegovo blago srce: prava očetovska skrb, ljubezen do ljube domovine in udanost v voljo Vsemogočnega. Njegova želja, priti na dopust, da bi objel svoje ljube, in pri lepem posestvu potrebno odredil, se mu ni izpolnila. Blagi oče ostane v nepozabnem spominu dobre žene in otrok, mater in sestre ter treh bratov. Srčnega junaka se bodo hvaležno spominjali vsi njegovi znanci.

Iz občine Sv. Jeronim pri Vrčanskem se nam piše: Dne 8. avgusta je padel na Ruskem-Poljskem Valentin Ferme, star 30 let. Bil je že lansko leto v Galiciji v hudih bojih, posebno dne 9. avgusta ob Dnjestru pri 87. pešpolku. Od tam je bil poklican na italijansko bojišče, kjer se je močno prehladil in bil v bolnišnici nekaj nad tri mesece. Meseca januarja je zopet prišel v Zalec k pešpolku št. 87. Od tam je bil prestavljen v Maribor k pešpolku št. 47, s katerim je šel meseca junija na bojišče, koder je bil prideljen k dunajskim domobrancem št. 24, s katerimi se je nekaj tednov junaško bojeval in tako našel dne 8. avgusta častno smrt na bojnem polju, zadet v trebuh. Bil je takoj mrtev, kakor nam je sporočil njegov prijatelj. V Nemčiji zapušča ženo in tri male otroke, katere je srčno ljubil. Ganljivo je bilo pri slovesu, ko mu je njegova, še ne tri leta stara hčerka venomer klicala, ko je videla da se poslovlja: „Ljubi moj papa, ostani pri meni, ne hodi proč od mene, saj te imam tako rada!“ Rečica je že menjala slutila, da če ga pušči od sebe, ne bo več videla svojega dobrega ateja.

Dne 23. avgusta je dal svoje življenje za cesarja in domovino Anton Luci od 87. pešpolka. Padli je bil posestnik v Vodranicah pri Sv. Bolfenku. K vojakom je odrinil dne 17. januarja 1916, star 45 let. Prideljen je bil v Kotor, tam je zlolel in v kratkem bil odpeljan v trdnjavske bolnišnice v Kelenje in tam nagle smrti umrl. Bil je priljubljen posestnik, cerkveni ključar pri Sv. Bolfenku in občinski odbornik. Zapušča žalujočo ženo in 4 nedoletne otroke. Sin Ivan tudi nosi vojaško suknjo. Ti, ki spiš v prezgodnji groba jami, počivaj mirno!

Iz Podgorja pri Slovenjgradcu je že 22 mož in mladeničev storilo junaško smrt za domovino. Med temi sta tudi dva vzorna in spoštovana vredna mladeniča, sinova veleposestnika Strmčnika. Oba sta se hrabro borila že v letu 1914 na severu proti Rusu, a sedaj pa proti izdajalcu-polentariju. V najlepših letih sta zapustila ta svet ter sta

storila junaško smrt in sicer 26letni Jožef Strmčnik dne 26. julija 1915, 24letni Maksimilijan pa dne 15. septembra 1916. Žalostno je bilo dne 6. oktobra, ko so naši podgorški zvonovi tako milo in otožno naznanjali celi domači župniji, da je padel na bojnem polju Strmčnikov sin. Bil je vzoren mladenič, zvest in hraber junak. Cela občina žaluje za njim. Marija in sv. Jožef pa naj tolažita sestrice in dobrega brata, ki se še vojskuje na bojnem polju proti sovražnemu polentariju. Ljubi Bog pa naj tolaži dobrega ateja in ljubo mamico. Velika žalost in nesreča jih je zadela, ko jim je vojska že drugega sina odvzela. Duša Maksova se v nebesih med izvoljenimi veseli, truplo pa na bojnem polju spi.

Iz južne Dalmacije se nam poroča, da sta umrla dne 24. septembra ob 6 uri jutraj Alojzij Kolar, doma iz Pilštanj, in Ljubomir Dogonča, desetnik, Hrvat iz Banata. Oba je ustrelil Madžar-topničar Šapi ob 5 uri jutraj, ko sta še oba sladko spala. Alojzij Kolar je bil trikrat zadet, Ljubomir Dogonča pa dvakrat. Pokojni Kolar je bil odlikovan s srebrno svetinjo II. razreda. Govoril je do zadnje minute in nas Slovence na pomoč klical. Ker sem bil njegov prijatelj, me je še zadnji trenutek prosil: „Piši domov, pa pozdravi mi vse!“ Slovenci žalujemo za njima, ker sta bila poštena in hrabra vojaka-topničarja. Kolar zapušča očeta, mater in brata. Ljubomir Dogonča je zapustil ženo in enega otroka. Pokopana sta blizu mesta Kotor v Dalmaciji. Bodi jima hrvatska zemlja lahka! Njuno smrt obžalujemo: Stefan Potočnik, doma iz Levca pri Celju; Ivan Flego, doma iz Zagreba; Jožef Gorjup, doma iz Pilštanj; Ivan Čulk, doma iz St. Jurija ob Taboru; Franc Potočnik, doma iz Konjice; Ivan Zorko, doma iz Kalobja pri Celju; Anton Očko, doma iz Konjice; Andrej Kolarič, doma iz Ormoža.

Življenje je daroval za domovino in cesarja Jurček Sketov iz Dramelj. Padel je na italijanski fronti. Vsi smo ga radi imeli.

Vsem padlim slovenskim junakom naj sveti venca luč!

Državni zbor.

V ponedeljek, dne 23. oktobra, se snidejo na Dunaju načelniki strank, da se posvetujejo o sklicanju državnega zbora. Sliši se, da ministrski predsednik grof Stürgkh ni za sklicanje državnega zbora in da se ne bo uklonil splošni želji, ker ni zaupnik državnega zbora, ampak vladarjev. Pač pa je grof Stürgkh baže voljen, pod gotovimi pogoji sklicati delegacije.

Mira nočejo.

Ker so nastale govoriče, da sta se začeli Nemčija in Rusija pogajati za mir, izjavljajo petrograjska uradna poročila, da so govoriče od prve do zadnje črke neresnične. Ruska vlada vstraja pri svojem sklepu, da se vojskuje do konca.

Italijanski minister Bisolati je izjavil, da se bo vojska nadaljevala, dokler ne bo Nemčija oslabiljena in Avstro-Ogrska kot država uničena. Kdor danes govori za mir, je veleizdajalec.

Ni še dolgo, da sta pred kratkim v istem smislu govorila tudi angleški in francoski ministrski predsednik Asquith in Briand.

Proti Avstro-Ogrski.

Naši sovražniki so začeli nanovo besneti proti naši državi. Italijanski minister Bisolati je v javnem razgovoru zahteval, da mora vojska trajati, dokler Avstrija ni uničena. Uplivni angleški časnik „Times“ se o tem izjavlja: Avstro-Ogrska mora na korist narodov, na korist Italije in prihodnjega evropskega položaja izginiti.

Zmešnjava na Grškem.

Zmešnjava na Grškem, boj med kraljem in četverosporazumom se nadaljuje. Kralj vlada v Atenah, četverosporazumov zaupnik Venizelos pa se pripravlja, da začne vladati v Solunu. Tudi Venizelos bode imenoval svoje ministre, pobiral davke in sestavljal vojsko. Kralj je moral pred tedni izročiti četverosporazumu ladje, sedaj pa bo moral dati tudi armado razorožiti. Na ta način se jemlje moč postavnemu vladarju in se daje nepostavnemu Venizelosu. Kralj je vedno slabejši, Venizelos močnejši. Toda v Stari Grčiji in med vojaštvom še ima kralj vedno pretežno večino pristašev.

Kitajska in Japonska.

Med Kitajsko in Japonsko je zavladala zopet večja napetost, ker Kitajska noče privoliti v vse za-

hteve Japonske, ki bi rada dobila na Kitajskem vse mogoče gospodarske, politične in vojaške predpraviče. Japonska pomnožuje svoje čete v Mandžuriji.

Kje je „Bremen“?

V Nemčiji je nastal prepir, ali je trgovski podmorski čoln „Bremen“ srečno privozil v Ameriko ali pa ga je ob ameriški obali potopil sovražni torpedo. Oblast še ni odgovorila.

Italijansko bojišče.

Italijani so radi prevelikih izgub bili prisiljeni, že dne 13. oktobra ustaviti svojo osmo ofenzivo, o kateri smo že v zadnji številki poročali. Ofenziva se je pričela dne 1. oktobra s silno artilerijsko predpripravo, ki je trajala do 9. oktobra, ko so se pričeli ogromni infanterijski navalji. 32 italijanskih brigad s približno 260.000 možmi je skozi 4 dni skoro noč in dan napadalo našo kraško fronto med Gorico in morjem. Italijanu se tudi v tej osmi ofenzivi kljub silnemu naporu ni posrečilo, da bi prodrl proti Trstu. Dosegel je le malenkostne uspehe. Edino prt Novi vasi je zasedel poldrug kilometer kraškega ozemlja, ki ga je strašno drago plačal s smrtjo tisočev in tisočev svojih vojakov. V teh bojih so se posebno zopet proslavili polki našega „železnega zbora“ in sicer pešpolka št. 87 in 47, ter domobrantska pešpolka št. 26 in 27. Junaštvo slovenskih vojakov proslavlja jo celo tuji vojni poročevalci.

Manjši boji se vršijo tudi na Tirolskem.

Zmagovita Borojevičeva armada.

Borojevičeva armada je v osmi soški bitki ostala zmagovita. Bitka se je pričela z artilerijsko predpripravo dne 4. oktobra. Pehotni napadi so se pričeli dne 9. oktobra. Pravi boji so se tedaj končali dne 11. oktobra z uničenjem italijanske 45. divizije. Napadalec je štel 32 brigad. Njegove izgube, ki so ga prisilile, da je boj ustavil, so morale biti naravnost strašne. Sovražnik je v osmi soški bitki zasedel samo 1½ km širok odsek bojne črte pri Novi vasi. Svojemu cilju — Trstu — se s tem Italijani niso še nič približali. Do našega Trsta še imajo 30 km zračne črte.

Slava našim polkom!

Kakor je razvidno iz poročil, ki prihajajo iz kraškega bojišča, so stali v sedanjih zmagovitih bojih proti Lahu zopet staroslavni naši domači polki: št. 87, 47, kranjski domobrantski polk št. 27, naš 26. ter Bosanci in Hrvati. Dasiravno je bila Borojevičeva armada v ogromni manjšini, vendar je naš „železni“ armadni zbor zopet pokazal svojo moč. — Slava našim junakom!

32 brigad proti nam.

Vojni poročevalci opisujejo osmo ofenzivo za skrajno silno, nezasišana je bila mera te ofenzive. V bivališču neke divizije na Krasu je dne 13. t. m. rekel neki general: „Ta bitka je doslej višek vojne. Ogromna oborožena sila okroglo 260 tisoč italijanskih vojakov se zaletava že 72 ur nepretrgoma proti kraškemu okopu in vedno še bojnajo tisoči topov, ki streljajo že 11 dni in 11 noči brez prestanka.“ — 32 brigad je slo na bojišče in sicer po valovnem načinu, katerega je uporabljal najprvo francoski general Joffre in potem ga je prevzel in še izpopolnil ruski vojskovodja Brusilov. Val za valom nastopi, drug tik za drugim, ozko velenjeni, vrste se tesne pa globoke in to pot ne prihaja infanterija samo z buzdovanom in bajonetom, ampak ima s seboj tudi strojne puške in celo topove. Ko je prvi bojni dan prijurišala italijanska infanterija v ogromni množini, se je pričel splošen napad na celi kraški planoti, vendar pa so nastala posamezna bojna središča, tako v odseku Mirenskega grada do Nove vasi, v Novi vasi sami, na višinah 208 in 144. Mesetoma se je razbil naval že v našem artilerijskem ognju, mestoma so italijanske čete vdrle v naše črte, ali naša infanterija je vstrajala do zadnjega moža, in je navleče sovražnikovi premoči s protinapadom one Italijane, ki so vdrli, skoro povsod vrgla iz naših jarkov.

Na kraški fronti 1500 topov.

Cel teden je grmelo na Krasu iz italijanskih, francoskih in angleških topov, okoli 1500 po številu, peklenko razbijanje vsepovsodi, okoli 200.000 strelcov na dan, in ko je bila ta velikanska artilerijska priprava končala svoje delo, je prijurišala infanterija, val za valom, strahovit boj se je vnel, ali ni prirešči onega uspeha, katerega so pričakovali. Ta silni naval je bil odbit, kar naenkrat smo čuli, da je ita-

lijansko bojno delovanje precej opešalo in sledil je konec tega velikanskega naskoka. Italijani niso nič opravili, avstrijski Trst stoji ponosno tam ob morju, zaman upirajo Italijani nanj svoje poželjive oči. In italijanske čete pa bodo stale še vedno pred našimi kraškimi postojankami in škripajo z zobmi, ker ne morejo predreti avstrijskega kraškega zidu in ker italijanska artilerija ne more razbiti varnega zavetja naših čet v kraškem kamnu. . . . Ugoden se je zadel Italijanom baš ta čas za osmo ofenzivo glede na splošni vojni položaj. Naše glavne sile so sedaj na ruski in rumunski fronti zaposlene in Lah ni računl na to, da ima Borojevič zbranih še toliko junakov.

Na vsak meter 15 Lahov.

Pomembna je ozka napadalna fronta dne 13. t. m. v razmerju s številom čet in njihovim položajem. Napadeni odsek Kraške visoke planote je od Lokvice do severnega gorskega roba širok komaj 1 km, a napadli pa so ta prostor 4 italijanski polki, ojačeni z berzaljeri, torej okoli 15.000 mož, tako da pride na vsak meter 15 mož. Visoka planota od severnega roba do Doberdobskega jezera je široka 7-8 km. Prve dni se lahko računa ene divizije na 1 km, za rezerve smemo šteti 2 diviziji, ako se prištetjejo še čete v sosednjih napadalnih prostorih, se lahko računa do 20 divizij, to bi dalo skoro do 300.000 bojevnikov. S tako ogromnimi silami so napadali Italijani.

Boji se vršijo noč in dan.

Desetnik Hribernik nam piše dne 13. oktobra iz italijanske fronte:

Srčne pozdrave pošiljamo vsem naročnikom in prijateljem „Slovenskega Gospodarja“ iz južnega bojišča stajerski strelec, kateri branimo Lahom pot na Trst. Italijani so pričeli ofenzivo, boji se vršijo noč in dan, niti trenotek ni brez strela, a vsak naskok hrabro odbijemo, to priča čez 50 odklikovanih raznih vrst v dveh tednih in pohvale vrhovnega poveljnika soške fronte, generala Borojeviča. Bodite prepričani, da tudi mi zvesto izpolnjujemo svojo dolžnost za cesarja in domovino. Vse za vero, dom, cesarja! Na svidenje!

Grozen boj z minami.

Slovenski domobranci nam pišejo dne 9. oktobra iz laškega bojišča:

Solnčni dnevi v začetku jeseni se spreminjajo v temo. Rozljanje vojnih trum se nadaljuje, zvoki topov se izgublajo v globoki dolini, žareči trakovi se zbirajo na jasnem nebu, zvezdice postajajo vedno bolj redke, črni dimi vseh topov zakrivajo tresočo se zemljo, izstrelki padajo gosto na tla. Peklensko žveplo prši po naših obrazih. Kaj bo? Trebalo bi nam počitka, da bi se udi, ki so že precej utrujeni od težkih kramпов, odpočili. Dokler sije milo sonce ter sveti dnevna luč, se razlega odmev orodja.

Spet nastopi temna noč, prihaja čas, ko je že treba na poljsko stražo. Topovi se ogašajo vedno naprej, noč postaja zelo nemirna. Delovanje vsega orožja se nadaljuje. Ravno danes pridem prav, da prevzamem povelje poljske straže. Hitro sem zbral par čvrstih fantov, katere je rodila mati Slovenka, ter odpotujem pred našo žično ograjo. Že med potom naš pozdravljajo svinčenke brzostrelnic, jaz pa ukazem: „Le naprej, da se izgubimo v bližnjo dolino!“ Kmalu smo bili v zavetju pred ognjem. Tukaj se pa nam gotovo ne more nič pripetiti. Razdelil sem svoje fante v vrsto, jih poučil, kaj imajo storiti, ako trčimo s sovražnikom skupaj.

Vedel sem, da se ne ustraši nobeden in da mi bodo hrabro pomagali. Bili smo gotovi. Dal sem povelje: „Plazite se po trebuhu počasi naprej!“ Svetilne rakete so padale od obeh strani in so nam pokvarile pogled. Laški minski razpoki so divjali vedno hujše, zategadelj sem se pomaknil bolj v bližino sovražnih okopov, da se varujem pred strašnimi italijanskimi minami. Mnogi ne vedo, kaj se lahko zgodi in kaka je smrt, ako te zadene ta morilka. Ubogo truplo raztrga na več koscev ter jih vrže kvišku v zrak. To je najhujša morlna priprava. Ako prituhi mimo po zraku, se pogrezne v bližini tebe po več metrov globoko v zemljo in njeni zračni pritisk te vrže tako močno ob tla, da prideš popolnoma ob zavest. Kmalu se dvignejo ogromni deli zemlje in kamenja v zrak ter te zakopljejo pod se in sam si ne moreš pomagati. Ako bi ne bilo rešitelja v bližini, moraš izdihniti svojo dušo. Pripeti se tudi, da tresne mimo ob skalo. Skala postane kakor živa, kajti granata jo vzame seboj v zrak ter tuli in žvižga v zraku daleč naokrog.

Slovenskoštajerski fantje nima'o strahu pred temi železnimi ptiči. Tudi laških pešcev se ne bojimo. Z veseljem čakamo, da se ustavi topniški ogenj, potem pa se borimo z bodali. Bajoneti zvenketajo in se bliskajo, zraven pa še piska bojni rog. Le vedno naprej, le naprej!

Vsem čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ želimo obilo sreče, dokler se ne snijemo v naši slovenski domovini. Mi se nahajamo že od začetka vojske tukaj, a ostati hočemo do konca. Ako nam ljubi Bog pomaga, nam bo kmalu zadonel zadnji top. — Ivan Mir, desetnik, od Sv. Jurija ob Ščavnici; Al.

Sever iz Ljutomera; Viktor Zamuda in Anton Drobac od Sv. Jurija ob Ščavnici; štabni narednik Fr. Hauptman, čoma od St. Ilja v Slv. gor.; vsi pri 12. poljski stotnji domačega domobranskega pešpolka.

Ogromne italijanske izgube.

Švicarski listi poročajo, da je osma ofenziva na Krasu stala Italijane nenavadno velike žrtve. Italijanski vojni poročevalci soglasno povdarjajo veliko hrabrost avstro-ogrskih čet, ki so s svojim ognjem napadajoče italijanske sile zadrževale in jih prisilile, da so se umikale. Iz italijanskih listov se čita, da je okoli 14 infanterijskih polkov izgubilo nad polovico svojega moštva in jih je treba za sedaj vzeti s fronte. Tudi v artilerijskih četah je bilo v primeru s prejšnjimi ofenzivami to pot nerazmerno težkih žrtev. Med vrstami italijanskih poročil se čita, da so nepričakovano velike izgube morale imeti za posledico predčasno prekinjenje, ako že ne konca kraške ofenzive.

Vojni poročevalci trde, da znašajo italijanske izgube poprečno 60-70%. Na vsakih 1000 mož jih je torej padlo 600-700. Strašne izgube so prisilile Laha, da so četrti dan z razmernim mirom prekinili ta svoj generalni juriš. Čutijo posebno svoje častniške izgube.

Vsem italijanskim četam je bilo dano za boj geslo: Najkrajša pot v Trst! Ta najkrajša pot v Trst se je ustavila že pri kraški vasi Nova vas, na tej najkrajši poti je III. italijanska armada izgubila stotisoč mož, samo med Lokvico in Janjami 50.000 na prostoru 4 km.

Rusko bojišče.

Rusi so zadnje dni preteklega tedna zopet pričeli z ofenzivo in sicer v vzhodni Galiciji in v Voliniji, da bi tako pomagali Rumunom, ki morajo bežati iz Sedmograške. Vojni položaj je na ruski fronti trenutno ta-le:

V Voliniji napadajo Rusi zahodno od Luke na črti Pustomity—Svinuhi—Zaturčin—Kiselin. Armada generala Terstjanskega je odbila vse navalne peterske ruskih armadnih zborov.

V vzhodni Galiciji so se navalili Rusi z novimi, svežimi četami na naše postojanke ob spodnjem toku reke Naračovke (pritok Dnjestra zahodno od Zlote Lipe). Središče bojev je kraj Lipnica Dolna. Od tukaj bi Rusi radi prodrli proti Lvovu. Naše čete ruski premoči srečno kljubujejo.

V Karpatih so naši med Dornovatro in Kirlibabo vrgli Ruse nekoliko nazaj. V galiških Karpatih smo zasedli goro Smotrec.

General Brusilov je baje poslal v Besarabijo nad stotisoč mož, ki bi naj šli Rumunom na Sedmograškem na pomoč.

Na Ruskem so mogoči proti temu, da bi se morala Rusija brezpogojno držati pogodbe, da ne sme skleniti na lastno roko posebej miru.

Radi mrtvin Rusov prestavili strojno puško.

Vinko Belšak od Male Nedelje, ki služi pri saperskem bataljonu št. 3, piše svojim staršem tako-le:

Dragi starši! Nerad Vam naznanjam svoje sedanje stanje, a ker želite vedeti, Vam nekoliko opišem svojo usodo. Dne 31. avgusta zjutraj, ko je vzhajalo solnce, smo prišli od celonočnega dela na poprejšnje mesto. Nismo se še prav razbremenili, ko dobimo povelje za odhod. Vsi smo vzdihnili ob tej neprijetni novici, pa kaj hočete! Čez četrte ure smo se že vlekli v dolgi vrsti iz vasi. Krenili smo proti postojankam, da zasedemo drugo vrsto za hrbotom infanterije. To ni rezerva, ampak ob hudih pritiskih se naredi več bojnih črt, a ta se ni bila izgotovljena. Razvrstili so nas, da čimprej izgotovimo ta primanjkljaj. Zrakoplov je stal nepremično v ruskih višavah ter opazoval gibanje naših čet. Zapazil je tudi nas. Kakor huda burja so privršile nenadoma na nas sovražne granate, cela salva — šest granat — je padla pet korakov pred menoj in mojim tovarišem na zemljo. Kakor blisk sva popadla na tla. Nekako čez eno minuto sem se začel tipati, ali sem še živ. Vprašal sem najprej tovariša: „Si ranjen?“ A tudi on prvi hip ni mogel odgovoriti, še le čez nekaj časa se mu je izvil počasni: „Ne!“ Nisva se še določila zavedla in že je bila druga salva tu, sami šrapneli. To Vam je bilo treskanje! Zdalj se je začel na nas pravi drum-drum, na prve in zadnje vrste. Bilo je tako strahovito — podobno groznemu potresu — praščanje, da niti puškinega ognja nismo slišali. A to je trajalo dva dni, potem smo se tudi mi vrnili v vas. Kos šrapnela mu je zlomil puškino kopito, pak meni se ni zgodilo nič, le čisto malo me je oprasnilo.

Rusi napadajo z grozno silo, a s tem manjšim uspehom. Imajo tudi Srbe v črti, ker smo mi ujeli nekaj ranjenih. Sam poveljnik oddelka strojne puške mi je pravil, da je povodom nekega napada padlo toliko Rusov pred njegovo strojno puško, da so ovirali razgled ter niso mogli več streljati, ampak so morali puško prestaviti. Zadnji čas malo ponehujejo napadi. — Vas prisrčno pozdravlja Vaš sin Vinko.

Rumunsko bojišče.

Rumuni bežijo iz Sedmograške. Tudi na severnem krilu so jih naši že vrgli do mejnih grebenov. V prostoru pri Bukovini računajo Rumuni na rusko pomoč. Da bi razbremenili tepene Rumune, so pričeli Rusi zopet z ofenzivo v Vzhodni Galiciji in Voliniji, ki pa še dosedaj ni uspela. Na južnem sedmograškem krilu se vršijo večji boji za prelaze pri mestu Hatszeg. V Dobruči mir.

Švicarska poročila pravijo, da je odstopil dosedanji rumunski vrhovni poveljnik general Avarescu z vsem generalnim štabom, očitno radi velikih neuspehov na Sedmograškem. Vrhovno poveljstvo je prevzel zopet kralj Ferdinand sam, ob strani pa mu stoji iz Rusov sestavljeni generalni štab, ki bo torej odslej vodil rumunsko armado, ker je kralj nezmožen in le na videz poveljnik.

Četverosporazum pritiska na Rumunijo, naj podpiše pogodbo, da ne bo sklenila nobenega posebej miru. Iz razpoloženja na Rumunskem pa je razvidno, da večina Rumunov ni navdušena za to.

Naši zasedli zopet tri mesta.

Po zasedenju Sabinja in Brašvega, o katerem smo zadnjič poročali, so naši zadnji teden osvobodili naslednje od Rumunov zasedene glavne kraje Sedmograške: Seps-Szent-György, v gornji dolini reke Alute vzhodno od Barotskega gorovja, Kezty-Vasarhely in Cik-Sereda. Najrodovitnejši in najbolj dragoceni deli našega Sedmograškega so rešeni sovražnega vpada.

Vojni hujskač umrl.

Iz Bukarešte se poroča, da je dne 16. oktobra umrl bivši rumunski minister Filipescu, ki je bil eden najhujših vojnih hujskačev zoper Avstrijo. Filipescu je bil svoj čas v službi naše države, a se je končno prelevil v najhujšega njenega nasprotnika.

Macedonsko bojišče.

Za Bitolj se vršijo srčni boji. Srbi napadajo severno od Nidže-planine (vzhodno od Bitolja), a Francozi pa na obeh straneh železnice Bitolj—Florina. Srbi so na južni strani reke Črna že na nekaterih mestih dosegli srbsko-macedonsko ozemlje.

Francosko bojišče.

V veliki angleško-francoski ofenzivi med rekama Anere in Somme, ki že traja četrte mesec, se angleško-francoskim četam še vedno ni posrečilo, predreti nemške fronte. Dne 12. oktobra so napravile na imenovani črti glavni naya na nemške postojanke, ki bi naj prinesel odločitev na tem bojišču. Nič manj nego 43 angleško-francoskih divizij, torej poldrugi milijon mož, se je navalilo na Nemce. Toda vse zaman in brezuspešno. Celi kupi mrličev so pokrivali bojišče. Angleška poročila pravijo, da se bo nadaljevala ofenziva angleško-francoskih armad tako dolgo, dokler ne bo ena ali druga sovražna armada popolnoma uničena.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Župnijo Sv. Bollenk na Kogu je dobil č. g. Franc Planinc, provizor istotam; župnija Sv. Jedert nad Laškim pa je podeljena tamšnjemu provizorju č. g. Jožetu Lončariču. Župniji nastopita dne 1. novembra.

† **Nadučilelj Anton Lajnšic.** V Celju je dne 16. oktobra umrl v 80. letu svoje dobe, po dolgi, mučni boleznini, previden s sv. zakramenti, Anton Lajnšic, nadučilelj v pokoju, imejtelj zaslužne svetinje za 40-letno zvesto službovanje, in častni občan občine Sv. Martin v Rožni dolini. Rajni je bil oče vlc. g. Antona Lajnšica, župnika pri Sv. Martinu pri Vurbergu, in g. dr. F. Lajnšica, c. kr. komisarja na mariborskem okrajnem glavarstvu. Pogreb se je vršil v Ce-

lju v sredo, dne 18. oktobra popoldne. Svetila blagomu pokojniku večna luč! Čislani rodbini naše prisrčno sožalje!

V vojskinem času čitajte časopise. Okrajno glavarstvo v Kraljevem Gradcu na Češkem je izdalo sledeči odlok: „Silno se množijo slučajji, ko se mora kazenski postopki proti raznovrstnim osebam zaradi prestopkov, katere zakrivijo večinoma vsled tega, ker jim tožadavne odredbe oblastev niso znane, in ker ne čitajo nobenih časopisov. Izgovor, češ, odredba oblasti mi ni bila znana, ker ne čitam nobenega časopisa, je jalova. Sedaj v vojskinem času je krvava potreba in še celo dolžnost slehernega, da čita časopise ter da se na ta način pouči o raznih oblastvenih odredbah in izogne kaznim.“ Tudi pri nas na Slovenskem bi se marsikdo izognil neprilicam in kaznim, če bi čital naše časopise, ki objavljajo v poljudni in lahko umljivi obliki vse važnejše oblastvene odredbe in določila. V nobeni slovenski hiši bi ne smelo manjkati naših listov „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže.“

Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar začela razpošiljati družbene knjige za leto 1916. Cenjuje prejmejo letos naslednji književni dar: 1. Kalendar za leto 1917. 2. Podobe iz narave, I. zvezek. 3. Zgodovina slovenskega naroda, VI. zvezek. 4. Svetloba in senca. („Slovenske Večernice“, 70. zvezek.) 5. Resnice za večnost. (Molitvenik.) Letošnje knjige se bodo razposlale po sledečem redu: 1. Krška škofija. 2. Razni kraji. 3. Lavantinska škofija. 4. Ljubljanska škofija. 5. Goriška nadškofija. 6. Tržaško-koprška škofija.

Družbeniki sv. Mohorja, darujte za „Slovensko Stražo“, ko prihajate po letošnje knjige.

Slovenska služba božja na Dunaju Slovenska popoldanska služba božja za begunce in druge dunajske Slovence v bližini je vsako tedejo, oziroma zapovedani praznik točno ob 3. uri popoldne s pridigo in litanijami ter blagoslovom v X okraju Favoriten, Quellenstr. 154, v pritlični kapeli, tik za protestantovskim pokopališčem. Od 4. do 6. ure je vsakokrat prilika za sv. spoved. Za slovensko petje je preskrbljeno. Prihajajte radi in številni!

Cesar obdaril slovenske starše. Zakonska Ornik v Spodnjem Dupleku sta poslala sedem sinov na bojišče. Te dni sta dobila od okrajnega glavarstva lep dar od cesarja.

Kaki so naši slovenski vojaki. „Novine“ poročajo: „Morem vam istinsko povedati, da so naši slovenski možje mirne in blage duše! Veselja mi srce poskakujeta, kda se po končanih vaših zbiramo, ino se medma tolažimo po navuhtih naše sv. vere. Katoličanci vse križe bole mirno i v božjo volo vdano prenašajo, kak druge veroizpovedi. Komaj so čakali, da pridejo Novine. To pa tak vsaki zna, zakaj. Bili smo že tudi pri meši, se tam duhovno oveselili. Tü spoznamo, da nikaj nema, ki vere nema. Tü samo živa vera pomaga.“ (Edšidt Matjas, lovec v 11. bataljoni.)

Mrtvi se oglašajo. Oglasil se je Ant. Spreje, edini sin Antona in Terezije Spreje, posestnika v Sentovcu pri Slov. Bistrici. Vsi smo ga pričevali že med mrtve, ker celih 20 mesecev ni bilo nobenega glasu od njega. Te dni pa je nepričakovano priromala dopisnica iz Azije. Piše, da je živ in zdrav in si želi še enkrat videti svoje drage starše, katerim je edina pomoč v onemoglih dneh. Veselje, da se je Anton oglašil, je pri sorodnikih in znaneih nepopisljivo. — Iz ruskega vjetništva se je oglašil Simon Lipnik iz Rač, kateri domačim že ni pisal dve leti. Piše, da je zdrav v ruskem vjetništvu. — Pod naslovom „Mrtvi se oglašajo“ se je že večkrat bralo, da se je ta ali oni, ki je po uradnih spisih bil že med mrtve prištet, kar na enkrat oglašil. Tako se je tudi oglašil črnovojnik Ivan Ploh iz Srelišča, ki je služil pri 20. lovskem bataljonu in bil uradno proglašen mrtvim, oglašil te dni z dopisnico z dne 25. julija t. l. iz ruskega vjetništva. Naznanja, da je že večkrat pisal, pa da ne dobi nobenega odgovora, da je še zdrav in se mu ne godi preslabo. Govori da je prav dobro rusko in nemško. Ivan Ploh se je pogrešal od 13. junija 1915. Od stotnije se je poročalo, da je padel. Pri poznejšem poizvedovanju se je poročalo od Rdečega križa, da je prepeljan skozi Kijev v rusko vjetništvo. Pozneje pa se je zopet iz tega mesta poročalo, da je mrtve. Tudi v „Stražinem“ izkazu, se je nahajal zaznamovan kot mrtve. Končno je še zadnji čas prispel mrtvaški list, na podlagi katerega je bila baš te dni odrejena zaruščinska obravnava. In sedaj, v poslednjem trenutku, je prišla pa omenjena dopisnica v nemalo veselje njegovi obitelji, kateri vlije, posebno njegovi obupani ženi, novo življenje. Ta slučaj zopet jasno kaže, da se boče še marsikateri, ki se ga smatra za mrtvega, vrnili iz daljne Rusije. Torej ne izgubite upanja!

Orožnika je ustrelil. V Šmiedbergu pri Oplotnici, okraj Konjice, ima 53letni posestnik Anton Matauš kmetijo; nekoliko proč v nekem globokem jarku pa majhen domači mlin. Konjiško okrajno glavarstvo je zaukazalo vsem županstvom in orožniškim poveljstvom v okraju, da se norajo zapreti in zapeča-

titi vsi domači mlinci in žrnjle. V smislu tega ukaza se je podal dne 12. oktobra ob 4. uri popoldne oplotniški orožniški postajevođa, stražmojster Ignacij Glančnik, katerega je spremljal oplotniški občinski redar Anton Leskovar, k posestniku Mataušu in mu naznanil odredbo okrajnega glavarstva, da mora zapečatiti njegov domači mlin. Pogovor se je vršil v Mataušovi hiši, kjer je bil navzoč tudi 23letni Mataušev sin Leopold. Odredbo okrajnega glavarstva je Matauš silno razburila. Oče in sin sta se začela kregati z orožnikom in občinskim redarjem. Anton Matauš je zapustil za trenotek hišo z opombo, da se takoj vrne. Zunaj pred hišo je imel, kakor se zdi, kratek pogovor s svojim sinom Leopoldom. Anton Matauš se je kmalu vrnil v hišo, se dozdevno ni več upiral odredbi in se je pripravil na odhod z orožnikom in občinskim redarjem. Pred odhodom je pa rekel: „Danes mi mlina ne bosta zapečatila!“ Sel je sicer z orožnikom in občinskim redarjem, toda zelo počasi, bržčas z namenom, dati svojemu sinu potrebne časa za pripravo. Ko so prišli k domačemu mlinu, je sicer odprl vrata, a sam je pa ostal zunaj pred vhomod, dočim sta stopila orožnik in redar v vežo. V tem trenutku počil strel iz gozda. Strel je zadel orožnika v hrbet, tako, da se je zgrudil mrtev na tla. Občinski redar Leskovar se je pripognil k tlom z namenom, odvzeti mrtvemu orožniku puško, da bi se mogel sam braniti pred napadom. V tem hipu počil zopet strel iz iste smeri, ki pa Leskovarja ni zadel. Ko je redar Leskovar stopil iz veže, je videl še bežati Matauševoga sina Leopolda s puško v roki v smeri proti bližnjemu gozdu. Tudi starejši Matauš je zbežal proti domu. Občinski redar Leskovar je vzel seboj orožnikovo puško, uro in druge reči ter se podal v Oplotnico. Orožniki v Oplotnici so vzeli seboj 10 oboroženih mož in so se podali v Šmiedberg, kjer so prijeli Antona Matauš, nekoliko pozneje pa njegovega sina Leopolda. Oba so izročili okrajnemu sodišču v Konjicah, odkoder ju bodo izročili graškemu domobranskemu sodišču. Pogreb ustreljenega orožniškega stražmojstra Ignacija Glančnika se je vršil dne 15. oktobra na pokopališču v Oplotnici. Pogreba se je udeležil tudi konjiški okrajni glavar pl. Hohl, major Vaj iz Konjic, deželni in okrajni orožniški poveljnik ter veliko število tovarišev-orožnikov.

Gospodarske novice.

Odvzetje krompirja. Glede odvetja krompirja je določeno: Vsakemu posestniku se mora pustiti toliko krompirja, kolikor ga potrebuje za družino in za krmiljenje živine. Na dan se sme za lastno uporabo računati: na kmetih za eno osoto na dan do 700 gr. (približno ¼ kg), v mestih samo 300 gramov, za živino pa si sme posestnik sam določiti, koliko bo rabil krompirja. Tudi seme se mora posestniku ustati. Za seme se računa na hektar (¼ orala) 1500 kg ali 30 do 32 mernikov. Ako bi se od posestnika zahtevalo več, naj se pritožbe pošiljajo na okrajna glavarstva ali pa brzojavno naravnost na c. kr. namestnika grofa Claryja.

Koliko sena si smeš obdržati za lastno živino? Na Štajerskem se vrši sedaj rekviriranje slame in sena. Nakupovalec sme od posestnika zahtevati samo odvišno seno, t. j. tisto množino sena, ki ga ne rabi za krmo lastni živini. Uradno je določeno, da se sme za eno glavo odrasle gove je živine (voli, krave, biki in telice ter konji) računati na dan 10 kg sena in 5 kg slame, za drobnico (teleta, ovce in koze) pa 3 kg sena in 3 kg slame. Ako imaš n. pr. 5 glav odrasle živine in 4 glave drobnice, si smeš za dobo od 1. novembra do 15. maja t. j. za 196 dni, obdržati 12.152 kg sena in 7252 kg slame. Koliko stotov sena ima posestnik v zalogi, si bo približno vedel sam izračunati. Glede slame naj zahteva, da se mu je nekaj pusti tudi za steljo za breje svinje, prasce, teleta itd.

Proso se ne bo odvezemalo in vsak ga lahko da na mlin, kolikor in kamor ga hoče. Mlinarji smejo torej proso phati brez posebnega dovoljenja.

Cene za krompir pri kmetu in trgovcu. C. kr. kmetijska družba se je bavila v zadnji seji z nastavljenimi cenami za krompir in slnila odpisati takoj vlogo na vlado, v kateri pojasnuje, da ne gre od producenta zahtevati krompir za 9 K meterski stot, dočim zahteva lahko prodajalec 19 kron ali še več. Dež. odbornik dr. Verstovšek je označil v centralnem odboru zanimive dogodljaje glede dobave krompirja, zlasti v mariborskem okraju.

Dovoljenje za prevažanje krompirja. Štajersko cesarsko namestništvo razglašajo: Da ne bo nepotrebnih vprašanj, se opozarja, da sme izdati dovoljenje za prevažanje krompirja četudi v najmanjši množini, samo tista okrajna politična oblast, v kateri se nahaja dotična, za prevažanje namenjena množina krompirja.

Bakrena galica. Okrajni zastopi vračajo te dni občinam preplačila za bakreno galico. Mariborski okrajni zastop računata 1 kg galice po K 3.20.

Konjski sejmi v Ptujju. V Ptujju se bodo vršili sejmi za žrebeta na mestnem sejmšišču dne 17. oktobra, dne 7., 21. in 25. novembra. Na zadnji ptujski konjski sejm se je priglasilo 93 žrebet, od teh se je pokupilo 62.

Kaj se naj ne zavrže. Osrednjica za krmila na Dunaju nasvetuje, naj se pridno uporabljajo za kr-

milé lanove luskiné, makova sláma, koruzno stročje ter vjnske tropine. Kdor pa bi imel tega preveč, lahko prodá zgoráj imenovani osrednjici.

Zimski grah. Na Češkem se je zelo udomačil zimski grah ali grahek. Sađi se meseca oktobra ali novembra. Rodi zgodaj spomladi. Seme tega graha (Erbsen) se dobi pri žitno-prometnemu zavodu v Pragi (oddelek za semena). Cena je 66 K za 100 kg. Za izvoz v naše kraje je treba potrdila okrajnega glavarstva, da se bo grah rabil edino za seme.

Skrbno prezimovanje sadja, sočivja in krompirja. Cesarska namestnija je svoj čas izdala knjižico „Navodilo za pravilno prezimovanje sadja, sočivja in krompirja in pripravljanje zelja.“ Knjižica, ki stane 10 v., se dobi pri c. kr. okrajnih glavarstvih. Gospodinjam priporočamo, da se pri prezimovanju sadja, sočivja in krompirja ravna po navodilih, ki so v tej knjižici.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu so poskočile cene za češki hmelj za 10 do 20 K za 50 kg. — Tudi Savinjskega hmelja so že nekaj spravili na hmeljski trg. Ker se še Savinjskega hmelja letošnjega pridelka, o katerem gre v Žatcu glas, da je prav dobre kakovosti, dosedaj ni nič poprodali, oziroma pokupilo, še tudi ni bilo nastavljenih nobenih hmeljskih cen.

Izdelovanje piva — vnovič omejeno. Finančno ministrstvo je izdalo naredbo, ki določa, da smejo pivovarne za mesec oktober izdelovati samo eno četrtinko tiste množine piva, katero so izdelovale v isti dobi v letih 1911 in 1912. Za mesec oktober je torej izdelovanje piva vnovič zmanjšano za 20%.

Razne novice.

Dalmatinsko dete rojeno s sabljo. Zadrski „Narodni List“ poroča, da je neka Dalmatinka iz Zuljane povila v Ameriki krepkega dečka, kateremu se na bedru levé noge pozna sablja. Hrvatski novorojenček je vzbudil v Ameriki pozornost in ameriške novine pišejo o njem na dolgo in široko. „Narodni List“ pravi: „Eto dakle opet jedan Hrvat,koje ima, da bude velik junak. Po tom bit će opet rata, nije ni ovaj zadnji.“ (Glejte torej zopet eden Hrvat, kateremu je določeno, da iz njega postane velik junak. Potemtakem se bo vojska in sečanja še ni začela.)

Vrabc in senička. List „Baseler Nachrichten“ pripoveduje sledečo mišno zgodbi: V švicarski vasi Tannendorf so podirali v letošnjem poletju porušeno vaško kapelico. Ko so trgali streho, so našli ptičje gnezdo, v katerem je senička izvalila 4 mladiče, vrabec pa ji je donesal živež. Mojster, ki je to opazil, je dal nalašč delo ustaviti. Čez dva dni je senička izvalila tri vrabce in eno seničko. Pozneje so gnezdo prenesli na bližnjo hišo, kjer sta senička in vrabec nadalje redila svoje štiri mladiče.

Svinja — rešiteljica. Zanimiv slučaj se je dogodil dne 2. oktobra v neki vasi v zagrebški okolici. Pred hišo posestnika Bergujeviča se je pasla svinja s šestero pujski. Črni merjašek se je oddaljil od rateev in sestric, in je strbunknil v lužo pred hlevom. Prase bi se bilo gotovo potopilo, da ni prihitela svinjama in je prišla svojega sinčka z gobcem za zadnjo nogo in ga potegnila iz luže. Gospodinja je odnesla prase v hišo, kjer so mu pomagali, da mu je iztekla voda. Prase je bilo rešeno. Oguljena je bila samo noga, s katero ga je prasica potegnila iz luže.

85 kg težkega soma vjel. Pri Segednu na Ogrskem je vrgel ribič Antalfi mrežo v reko Tiso, a sam se pa vsedel ob rečnem bregu. Ko je začel vleči mrežo iz vode, je bilo v njej nekaj tako težkega, da je mislil, da se mu je zapletel v mrežo kos bruna. Ko pa opazi, da je vjel v mrežo rečnega soma, dolgega poltretji meter, se je spremenila njegova obožnost v veselje. Velikan je namreč tehtal 85 kg in je bil vruden več kot 600 K.

Velik ogenj. V občini Boba na Ogrskem je pogorela, kakor poročajo „Novine“, 43 hiš. Veliko siromaštvo je nastalo med prebivalstvom.

344.000 jajc zaplenjenih. Dunajska trgovska tvrdka „Agricola“ je kupila koncem meseca septembra na Ogrskem 344.000 jajc. Kupljena jajca je imenovana tvrdka spravila v Marijinih Varih na Češkem in jih shranila v veliko skladišče z očividnim namenom, prodajati jajca v poznejšem času za drag denar in napraviti pri toliki množini jajc izboren „gešft.“ Okrožno sodišče v Marijinih Varih je pa jajca zaplenilo, lastnico tvrdke, Berto Löwy, pa izročilo dunajskemu kazenskemu sodišču.

Kaj se zgodi s potopljenimi ladjami? Usoda potopljenih ladij ni, da bi na vekov veke počivale na dnu morja, marveč se godi z njimi počasna, a neprestana izprememba. Ladja, ki se potopi samo kakih 60 m globoko, se dandanes, ko je tehnika tako napredovala, še lahko dvigne iz morskih globčin. Sicer so pa potopljene ladje pod neizogibno silo kemičnih izprememb. Samo zlato in platina ostaneta v morski vodi neizpremenjena, a čudno se vidi, da ima to posebnost tudi vosek, kakor so dognali, ko so našli ladjo Wikingov. Zelezo in baker se polagoma uničujeta v morski slani vodi, ki razjeda imenovani kovini neprestano noč in dan, tako da ne ostane od silnih železnih oklopov niti najmanjšega sledu. Celo preje bi bilo pričakovati, da bi se leseni deli pojavili v prihodnjem stotitoletju. V velikih globčinah namreč okamenijo in okremenijo, če jih morske živali in

raslina ne uničijo. V apnenih plasteh puščajo svoj odtisk, po katerem sklepamo na njih obliko, tako kakor splošno nahajamo okamenine v apnenou. In če tako morsko dno čez sto in sto tisoč let postane suha zemlja, bodo bodoči učenjaki izkopavali sledove sedanjih vojne in nas bodo proučevali kakor predpotopne zmaje.

Dopisi.

Maribor. Mariborski okrajni glavar, namestniški svetnik dr. Adam pl. Weiss je bil odlikovan s častniškim križcem Franc Jožefovega reda z vojnim okraskom. — V pokoj je stopil predsednik mariborskega okrajnega sodišča dvorni vsetnik Ludovik Perko. Ob tej priliki ga je cesar odlikoval z vitežkim križcem Leopoldovega reda.

Maribor. Mestni magistrat je določil, da morajo biti od dne 20. oktobra nadalje zaprte vse gostilne in točilnice kave ob 11. uri ponoči, kavarne pa ob 12. uri ponoči.

Maribor. Ker se teleta za klanje smejo odslej prodajati edino živinoprometnemu zavodu, t. j. uradno nastavljenim nakupovalcem, so se radi ložjega prometa s teleti izbrali sledeči kraji, kjer se bodo teleta kupovala in klala za živinoprometni zavod: mestna klavnica v Mariboru (g. Kirbiš), Gornja Sveta Kungota (g. Pahernik), Sv. Jakob v Slov. gor. (g. Peklar), St. Lenart v Slov. gor. (g. Solač), Slivnica pri Mariboru (g. Lesjak) in Ruše (g. Mulej).

Oddaja tobačne trafike v Mariboru. Okrajno finančno ravnateljstvo v Mariboru naznanja, da je oddati tobačno trafiko v Lutherjevi ulici štev. 9 v Mariboru. Prednost imajo vojni invalidi ter vdove in sirote v vojski padlih vojakov. Natančnejša tozaštevna pojasnila se dobijo na okrajnem finančnem ravnateljstvu v Mariboru.

St. Ilj v Slov. gor. Tri zvonove smo poslali iz stolpa farne cerkve, dva pa iz kapel, za dom med vojni grom. Že od nekdanj se opeva zvon kot srednik med stvarstvom in Stvarnikom. In res! Kolikokrat pretrese ravno zvon človeško vest, da se spomni svojega Gospoda! Kolikokrat opomni zvon, kaj da je treba in česar ne sme biti! Kolikokrat vabi v cerkev k molitvi, k delu, premišljevanju, k veselju in resnosti. In tako resno in milo je pel zvon tudi nam v slovo v torek, dne 10. oktobra, popoldne in sredo zjutraj. Nehote smo se spomnili, kako je klical in milo valil tisoče in tisoče k molitvi in službi božji, kolikokrat je spremil v temni grob utrujenega potnika. In danes si milo govoril, ti lepodoneči zvon, zadnji opomin, da le eno ostane, namreč resnica in pravica! Milo si se poslovil od nas; s solzami v očeh smo te poslušali ter želje pošiljali v nebo, da naj neskončno Usmiljeni tvoj namen vendar uresniči in da vsaj sovražnikom resnice in pravice zapoješ smrtno pesem, če nam ne boš več pel. Šel si za onimi, ki so te poslušali, morda celo radi umevali tvoj klic. Vzradosti jih tam na krvavem kraju; opomni jih, da jim greš v pomoč in da je ljubezen tudi tebe poslala, da zmagata naša bo. „Le doni zvon iz temnih lin, le vzbujaj mi na dom spomin!“

St. Ilj v Slov. gor. Mladenška Marijina družba gre 24. t. m. na Ptujsko goro in bo imela tam svojo slovesnost ob 10. predpoldan. Nagovor na fante in slovesna služba božja. Ali pridete fantje še od drugod?

Sv. Andraž v Slov. gor. Katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 22. oktobra, popoldne po večernicah, v šoli dve gledališki predstavi „Sv. Cita“ in „Ljubezen Marijinega otroka“. Vsi domačini in sosedi so prav prijazno povabljeni. Ker se bo poslal čisti dobiček za vdove in sirote naših padlih vojakov, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 13. t. m. smo spremljale k večnemu počitku tovaršico Nežiko Jaušovec. Bila je v 22. letu svoje starosti. Od svojega 13. leta naprej je že služila pri kmetih. V službi je ostala vedno pridna in pobožna. Zato ne žalujejo za njo samo starši in sestre, ampak tudi gospodarji, pri katerih je zvesto služila. Pogreša pa jo tudi naša dekliška Marijina družba. Bog ji daj večni mir!

Mala Nedelja. Povodom blagoslovljenja kapele rodbine Lipša na malanedeljskem pokopališču so gostje darovali K 26.70 za Rdeč križ.

Marenberg. V nedeljo, dne 22. oktobra, se vrši sestanek tukajšnje mladinske organizacije pri Sv. Janezu po dopoldanskem sv. opravilu v društveni sobi. Valjani ste zlasti fantje, ki še niste v vojaški službi, da pridete v velikem številu!

Dramlje. Srečno smo rešili pri župnijski cerkvi veliki in še dva zvana. Za njih rešenje smo morali žrtvovati vse zvonove pri treh podružnicah, razun najmanjšega. Vse za domovino!

Dobrna. Cesarski god smo tukaj prav sijajno obhajali. Ob 3. uri popoldne je bil pri „Unionu“ koncert, prirejen od slavnega šmartinskega pevskega zbora. Ko nas je vlč. g. župnik in predsednik krajevnega odbora Rdečega križa Frid. Kukovič zvečer vrnivši se iz Celja, posetil, se je razvila prava ljudska domoljubna veselica. Nad 40 častnikov se je udeležilo veselice in za sklad vdov in sirot ter invalidov se je darovala lepa svota.

Celje. Mestni magistrat razglasa, da je za sedaj prisiljen ustaviti oddajo moke, ker so pošlje vse

zaloge moke. Peki pa še imajo zadostno množino moke, tako, da je za sedaj še zasiguro oddaja potrebne kruha.

St. Pavel pri Preboldu. V Kaplivi je umrla dne 1. oktobra po daljši in mučni bolezni blaga žena in dobra mati otrokoma, dobra mati pa tudi revežem in ubogim, Alojzija Privšek, v 55. letu svojega življenja. Zapušča žalujočega moža, hčerko in sina, kateri se nahaja že začetkoma vojne v ruskem vojnem vjetništvu, kjer niti ne sluti, da mu je ugrabila nemila smrt dobro in blago mater. Kolikokrat posebno zadnji čas je izrazila rajna srčno željo, doživeti trenutek, da bi videla zopet sina. Bog je hotel drugače. Saj križ nam sveti govori, da vidimo se nad zvezdami. Izvanreden slučaj je bil ta, da je blaga pokojnica umrla ravno na rojstni dan svoje hčerke, na sinov imendan pa je bila pokopana. Naj počiva v miru! Hučo prizadeti rodbini naše odkrito sožalje!

Rajhenburg. Dne 3. oktobra smo pokopali pri cerkvi sv. Duha na Gorici cerkvenega ključarja posestnika Franca Asiča, ki je bil vedno zaveden katoličan, zaradi svoje miroljubnosti in prijaznosti spoštovan od vseh prijateljev in znancev, iskreno ljubljen od svoje rodbine. Dolgoletna bolezen ga je iztrgala iz naše sredine. Težka je bila ločitev od njega, pa saj se vidimo zopet! Teden pozneje smo spremili k večnemu počitku njegovo sosedo, Uršo Pavlič. Marijina družba je izgubila svojo dobro čisto Antonijo Šuštaric iz Dola. Upala je še, da ozdravi, pa božja volja je bila, da se loči iz tega sveta. Tudi rožica v najlepšem cvetu pade pod smrtno koso. V trgu je umrla Marija Sajovec, nekdanj v zdravih letih vneta sodelovalka pri našem izobraževalnem društvu. Svojo bolezen je več let udano prenašala in si s tem zaslužila večno plačilo. Sveži grobovi nam resno govorijo: Bodite pripravljene, ker ne veste ne ure ne dneva.

Dobova. V Dobovi je umrl dne 7. t. m. veleposesnik Ivan Gerjevič, star 81 let, velik dobrotnik župnijske cerkve. V njegovem poslopju prebivajo sedaj begunci iz Bukovine judovske vere.

Zadnja poročila, došla četrtek, 19. oktobra

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglasa:

Dunaj, 18. oktobra.

Rusko bojišče.

Fronta nadvojvoda Karola: Na ogrsko-rumunski meji tudi večeraj nobene bistvene izpremembe. Vzhodno od Kirlibabe so naše čete odbile več ruskih napadov; ob Bistrici-Solotvinski boji prednjih straž.

Skupina bavarskega princa Leopolda: Severovzhodno od kraja Bolsziyce ob Narajovki so se bavarske čete polastile močnega ruskega oporišča, pri čemur so odvzele sovražniku 2 častnika, 350 mož in 12 strojnih pušk. Ob gornjem Seretu je bil ruski napadalni poizkus že v kali udušen. V Voliniji ni bojev.

Italijansko bojišče.

Večeraj zvečer so napadle znatne sovražnikove čete naše postojanke na Monte Testo—greben gore Reite in severno od gorskega vrha Pasubio; hrabri branitelji so ta sunek krvavo odbili. Na posameznih mestih doline Fleims in dolomitske fronte kakor tudi na Kraški planoti je bilo artilerijsko delovanje od časa do časa prav živahno.

Albansko bojišče.

Iz Albanije nobenih poročil.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pi. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 18. oktobra.

Rusko bojišče.

Po izgubepolnem izjalovljenju močnih infanterijskih napadov na fronti zahodno od Lucka se je sovražnik tamkaj omejil na živahen artilerijski ogenj. Sovražna infanterija, ki je napadala avstro-ogrsko postojanke pri Zvizinu (severno-zahodno od Zalošč) je bila z močnimi izgubami vsled našega ognja vržena nazaj v svoje jarko. Na zahodnem bregu Narajovke zahodno od Herbutov so po

datnem artilerijskem ognju naskočili bavarski bataljoni rusko oporišče in so vjeli 2 častnika, 350 mož in vplenili 12 strojnih pušk.

Ob Bistrici-Solotvinka se je izjalovil napad na naše prednje postojanke.

V Karpatih je bila višina Ludova v močnem artilerijskem ognju. Na ozemlju pri Kirlibabi so bili sunki odbiti.

Sedmograško bojišče.

Položaj se ni spremenil.

Balkansko bojišče.

Pomnoženi artilerijski ogenj je bil zahodno od železnice Bitolj—Florina ter severno in severno-vzhodno od Nižje Planine začetek sovražnih delnih napadov, ki so se pa izjalovili. Bolgarski sunek je očistil neko srbsko gnezdo na severnem bregu reke Črne.

Italijani izgubili 100.000 mož.

Frankobrod, 18. oktobra.

Po verodostojnih poročilih iz bojišča so Italijani, kakor piše vojaški sotrudnik lista „Frankfurter Zeitung“, v svoji osmi ofenzivi izgubili 60—70% vseh svojih čet. Malenkostne pridobitve na ozemlju pri Opatjem selu in Novi vasi so plačali z izgubo 100.000 mož. V osmih ofenzivah, od katerih je bila zadnja sijajno pripravljena in z veliko premočjo izvršena, so Lahji prekoračili komaj eno tridesetinko poti od meje do Trsta.

P-čoln poškodoval italijansko ladjo.

Naš podmorski čoln je dne 7. oktobra v Sredozemskem morju s torpednim strelom težko poškodoval italijansko oklopno križarko „Libia.“ Ladja je dolga 104 m, široka pa 14 m. Njena posadka je štela 300 mož.

Poostrene določbe za tobačne trafike.

Finančno ministrstvo razglasa:

Ker se opetovano dogajajo slučajji, da se tobačne trafike ne ravna po prepovedi, ki določa, da se posameznim odjemalcem, kot gostilnam, kavarnam, agentom itd. ne sme oddati večjih množin tobaka, se vnovič določa, da se trafike v bodoče strogo ravna po teh predpisih, sicer bi se jim odvzela pravica do tobačne trafike.

Listnica uredništva.

Radenci: tako je prav, le potegnite se za dobro ime Slovecev. — Radi pomanjkanja prostora smo odstopili „Straži“ sledeče dopise: Kapeja, Sv. Ema ter več pozdravov iz bojišča. — F. M. Mursko polje: Upravništvo list redno odpošilja. Ako vam ga pismo ne dobi ali pošta res namenoma noče dostavljati, nam pišite, da se pritožimo na višjem mestu.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali: Slavna Hranilnica in posojilnica v Sv. Juriju ob Ščavnici 20 K; Franc Ogrizek, župnik v Dramljah, 5 K; Marko Kranjc, c. kr. vojni kurat v Inomostu, mesto venca na grob + Josipa Pintar, 20 K; Franc Rampre, kaplan v Sevnici ob Savi, 30 K; Josip Zidanšek, semeniški ravnatelj v Mariboru, 20 K; dr. Anton Jerovšek, ravnatelj tiskarne v Mariboru, 26 K; M. Strašek, župnik v pokouju, St. Janž pri Velenju, 10 K; Ernst Trstenjak, profesor na kadetnem zavodu v Inomostu, 20 K; Anton Tkavec, stolni kaplan v Mariboru, 10 K; Leopold Vožlič, Spielfeld, kruh sv. Antona, 12 K; Trinkaus Anton, kaplan, Velika Nedelja, 10 K; dr. Franjo Rosina, odvetnik v Mariboru, 50 K; tiskarna sv. Cirila v Mariboru, 500 dopisnic-pobotnic, 9.40 K; Feliks Vršič, kaplan pri Sv. Tomažu pri Ormožu, 10 K; Ivan Kotnik, kaplan pri Sv. Antonu v Slov. gor., 10 K; Ivan Atelšek, kaplan pri Sv. Marku pri Ptuj, 10 K; dr. Franc Firbas, c. kr. notar v Mariboru, 20 K; dr. Anton Medved, c. kr. profesor v Mariboru, mesto venca + č. g. župnika Antona Kolar, 10 K; Josip Sinko, četovodja, vojna pošta št. 38, 1 K. Vsem gg. darovalcem srčna hvala!

Bogomila, molitvenik za dekleta. To knjigo si je naročilo silno veliko deklet. A žal že več tednov Tiskarna sv. Cirila v Mariboru nima nobenega izvoda več, ker knjigoveznicam manjka materiala in delavcev. Zato naj naročniki blagovolijo potrpeti. A kakor hitro knjigo dobimo, jo takoj razpošljemo. Tudi cene knjigi so se zvišale za 66% in bodo gotovo še rastle; zato stalnih cen niti določiti ne moremo, dokler knjig ne dobimo.

Naročevanje samo pondeljke „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozda, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravništvo Pondeljke „Straže“ v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je nov ali star naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljka „Straža“ stane za celo leto K 3*20; za pol leta K 1*60; za četr leta 90 vin.

KNJIZEVNE NOVOSTI.

Koledar za slovenske vojake za leto 1917 je ravnokar izšel v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Ta koledar se je lansko leto našemu vojaštvu in civilnim osebam silno prikupil. Tudi po koledarju za leto 1917 že vojaštvo skoraj 2 meseca močno popraša. Njegova vsebina je: a) Organizacija naše vojske (tudi mornarice). b) Državne podpore za družine mobiliziranih z novimi odloki. c) Kaj dobijo vdove in sirote padlih vojakov. d) Podpore zaostalim padlim in pogrešanim vojakov. e) Preskroa invalidov in njihovih družin. f) Vojno zavarovanje. g) Odlikovanja za moštvo. Povsod se je oziralo na najnovejše odloke. Pridejanih je tudi več vzorcev, kako se delajo razne vloge na oblastva. Posebno pa se bo prikupil našim vojakom „Duhovni spremljevalec in molitvenik“, ki obsega krasne, vojakom nad vse potrebne nauke in molitve. Ob koncu ima tudi nove poštno dolečbe. Za razne zapiske je pridejanega 48 listov praznega papirja in svinčnik. Koledar je močno v platno vezan, in stane s poštnino vred K 1.10; po trgovinah se pa prodaja komad po 1 K. Naroča se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Najprimernejša knjiga za vojake. Z dovoljenjem preč. kn.-šk. lavantinskega ordinariata so izšli: „Nedeljski evangeliji s kratko naobračbo zlasti v korist krščanskim vojakom.“ Knjiga vsebuje evangelije vseh nedelj in praznikov cerkvenega leta, povrhu pa še kratko razlago in naobračbo za vojaške razmere. Vojak, ki se ne more udeleževati redne službe božje, naj seže z veseljem po tej knjizici, ki mu bo milo nadomestilo za nedeljsko prerjenje v domačiji in blago hladilo za upa, poguma in tolažbe potrebno dušo. Knjiga obsega v mali žepni obliki 93 strani in stane 25 vin. Vojaki jo dobijo, če to želijo, tudi zastoj. Naslov za naročila je: Knezoškofijska pisarna v Mariboru. — Ravnotam se dobi tudi knjiga v nemškem jeziku iste vsebine, katero je spisal profesor dr. Slavič. Komad stane 30 vin. Tudi nemško knjigo dobijo vojaki zastoj.

Loterijske številke.

Gradee, dne 11. oktobra 1916: 59 15 62 84 24
Line, dne 14. oktobra 1916: 85 70 20 55 74

Mala naznanila

Proda se srednje posestvo, blizu cerkve, lepa zidana hiša tik ceste, rodovitna njiva, travniče. Se lahko redi ena krava in nekaj svinj. Cena 6400 K. Kje, pove A. Stumberger, Lučevkavas pri Poljčanah. 670

Kovaški pomočnik in učence se takoj sprejme pri kovašu Ivanu v Ljutomeru. 669

Viničar se sprejme. Želi se dve starejši delavni moči. Winergraben 157 pri Mariboru, Marija Pihler. 672

Kdo kaj ve?

Pogreša se od 20. avgusta 1916 Matija Trstenjak, doma iz Vodranec, pošta Sv. Bolfank pri Središču. Služil je pri 87. pešpolku, 16. stotniji, vojna pošta št. 34. Izvedelo se je, da je bil dne 20. avgusta 1915 na Doberdoba ranjen. Odgovor njegovemu očetu Martinu Trstenjaku, gostilničarju v Vodranecih, pošta Sv. Bolfank pri Središču. Kdo kaj ve o njem, naj naznanj, dobi lepe darilo od očeta.

Hlapca, 16—17 letnega za potrebo 4 glav goveje živine išče vinarška šola v Burgwaldu pri Mariboru. Mesečna plača 20 K. 678

Proda se veliko posestvo, 75 oravov zemlje z velikim sadonosičkom, 13 oravov njiv, velik gozd, redi se lahko po 12 glav goveje živine. Pripravi se po 26 polovnjakov sadne in vinske pijače. Franc Dobčič, Jazbine p. Dramlje, Štaj. 675

Vojaske ure napestnice

niklasta ali iz jokla K 10—, 14— in 18 K, z radium svetlobno ploščo K 14— 18— 22—, z la kolezjem K 24— 30—, z radium svetlobno ploščo K 28— 32—, 36—, z preciziranim kolezjem K 50—, srebrna ura z nategljivo napestnico K 26—, 30—, zlata ura z nategljivo napestnico K 90—, 100—, 3 letno jamstvo. Zamenjava doveljona, ali pa denar nazaj. Pošilja se proti povzetju; na boljši proti prejemnemu nakazilu. Cenarja poleg 30 v za poštnino.

Prva tovarna ur Ivan Konrad, o. i. k. d. zvezni dobavitelj v Brnu 300 na Češkem. 2 D

Pridem učence, ki ima veselje do čevljarstva, se takoj sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Vpraša se v čevljarški trgovini J. Berna, Celje, Gosposka ulica št. 6. 674

Viničar, s tremi delavskimi močmi išče službe. Naslov: „Viničar Razvanje št. 119“ p. Hoče. 677

Zanesljiv viničar s 3—4 delavskimi močmi se nujno išče. König, Št. Peter pri Mariboru. 671

Pesestvo z mlinom in žago, gozdom, travnikom in njivami se kupi. Ponudbe z natančnim popisom in navedbo cene pod „Posestvo H. M. št. 673“ na upravnishvo Slov. Gosp.

Viničarja sprejme Marija Živko v Pobrežju pri Mariboru. Zadoštuje ta dve delavski moči, ki morata znati obdelovati ameriški nasad. Plača po dogovoru. 663

Organist se takoj sprejme v službo na deželi v mariborskem okraju. Kje pove upravnishvo.

Dobro izvežban krojaški pomočnik se sprejme pod ugodnimi pogoji. Ivan Partlič, Studeanci pri Mariboru. Okrajna cesta št. 1. 560

Nakup perutnlne.

Piščance za pečenje, skopljene kokoši, kokoši za juho, race, gosi in purane kupuje vsak čas po najboljših cenah. Viljem Abt Maribor ob Dr., Schaffnergasse št. 8. 561

Viničar

z nekaterimi delavskimi močmi se išče za Schwabov vinograd na Mestnem Vrhu pri Ptuj. Vpraša se v trgovini Schwab v Ptuj, Glavni trg. 667

Kupiti želi en upokojeni uradnik hišo na deželi, (ako mogoče zraven malo zemljišča). Kdo bi želel prodati, ali pa kateri bo k kupilu pripomogel, se prosti, da blagoroli naznaniti na naslov: Šijanec, Križevci pri Ljutomeru. 655

Sprejme se takoj učence pri g. Duhek medicar, Maribor. 642

Pristno laneno olje in firnež iz lanenega olja kupuje od 1 kg naprej vsako množino za ceno 8 K 1 kg. H. Billerbeck, Maribor, Gosposka ul. 19. 635

Kupim vsako množino starega in novega vina po najboljših cenah. Franc Medved, gostilničar na Dunaju VII/3 Zieglergasse 46. 620

Učence sprejme mizarški mojster Maribor, Kaiserstrasse 18. 652

Vila

novozidana z 8 sobami, 4 predsobe, 4 kuhinje z vodo. Veliki vrt v Mariboru. Lahki pogoji. Cena 28 tisoč kron. Več pove upravnishvo pod „Vila 172“.

Poštne znamke.

Rabljene avstro-ogrske a nepokoderane vojne znamke in znamke, ki so se ravno sedaj izdale kupujem vsako množino komad po 2 vin. Briefmarkenbörse V. Walter, Kodanj, (Kopenhagen). 659

Gostilna Narodni Dom v Mariboru. Naznanja va, da sva prevzela s 1. avgustom gostilno v Narodnem Domu v Mariboru ter prosiva cenjeno občinstvo, da se blagovoli pripricati o izborni kakovosti piva in vina (slovito Sirkovo vino iz St. Jakoba) ter jedil. Tudi novoopremljena staroznana „klubova soba“ je še gospodom na razpolago. 616 Avgust in Leopoldina Štelcer.

Kupim vsako množino starega in novega vina po najboljših cenah. Avgust Štelcer, gostilničar, »Narodni dom« v Mariboru. Vino grem tudi osebno poskusit. 610

Kupim svinčene šibre vseh vrst, prazne nove patrone ali nabasane Lancaster št. 16. Ponudbe pod „Lovec“ na upravnishvo Slov. Gospodarja 591.

Kupim vsako množino starega in novega vina in sadjeyca ter jabola suhega sadja, vseh vrst steklenic in sode. Ponudbe na A. Oset, Guštanj, Koroško. Blage pridem tudi sam prevzet. 658

Dvonađstropna hiša

zraven še drugo poslopje, novozidana za pekarijo. Peč z paro se postavi z glavarstvenim dovoljenjem. Na prav dobrem prostoru, tudi na dan do 200 hlebov tega kruha. Stanovalci plačajo na leto 4500 kron. Se pod lahkiimi pogoji za 60.000 kron proda. Vpraša se v Mozartstrasse 99, Maribor. 657

Lep Singerjev stroj se proda za 94 K. Maribor, Goethe ulica 2, III. nadstr. vrata št. 15. 649

Pridnega fanta, kateri ima veselje do kovaške obrti, sprejme takoj Matej Bregant v Orehovivasi p. Slivnica pri Mariboru. 651

Čevljarске pomočnike sprejme takoj proti zelo ugodni plači (akordno delo) za izdelovanje vojaških čevljev zadruga. Združeni čevljarji v Trstu in okolici, sedaj v Celju, Schillerjeva cesta 3 (poslopje slovenske tiskarne). 656

Kdo ima na prodaj kaj lovskih šibor (svinčnih zrn), naj mi naznani: Franc Ferlic, župan in zakupnik lova v Selcici ob Muri, p. Št. Ilj v Slov. gor. 620

„Solzna Avstrija.“

Knjigo pod naslovom „Solzna Avstrija“ s 25 krasnimi pesmimi, okrašeno s slikami, pošlje Matija Bellec pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah, via Ptuj, Štajersko, vsakemu, ki mu pošlje znesek 1 krono 20 v denarju ali pa v novih neporabljenih poštih znakah. Ta spomin na svetovno vojno, naj ne manjka v nobeni hiši! 639

KAVA

50% cenejša: Ameriška gospodarska kava, visokoaromatična, izdatna in varčna, 5 kg za poskušnje v vredici, s potrebnim sladkorjem vred samo 28 K po poštnem povzetju pošilja A. Sapra, razpošiljalnica kave Galanta 496, (Ogreko). 520

SODE

vse vrste kup tna stare A. OSET, J. G. stanj, (Koroško).

P. n. župnijskim, šolskim, občinskim, posejilniškim itd. uradom naznanja tem potom Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, da je primorana od zdaj z naprej vsem tiskovinam zvišati cene za 50%, ker se je že samo papir podražil za 125%. Kakor hitro se razmere spremenijo, bo seveda zopet odpadla ta draginska doklada.

Molitveniki se podražijo. Kartoni, platno in druge surovine, katere rabijo knjigovezi, kakor tudi papir itd. je poskočilo v cenah za 100% in še več. Radi tega je Tiskarna sv. Cirila v Mariboru prisiljena, zvišati vsem molitvenikom, ki so izšli v njeni zalogi, cene za okroglo 40%, dokler trajajo te izredne razmere. Dolgo smo čakali, da draginja poneha, in smo v lastno škodo vzdrževali pri molitvenikih stare cene, kar pa nam je z naprej popolnoma nemogoče. Obenem pripomnimo, da nekaterih lepših vezav, posebno vatiranih, sploh ni več dobiti.

Apno

prodaje Kmetijska Zadruga v Račah.

Vr. VII. 214/16/20.

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. okrožno sodišče v Celju, oddelek VII. je pod predsedstvom c. kr. d. s. sv. Wenedikterja, v navzočnosti c. kr. deželno sodnih svetnikov dr. Kotnika in Matzla in c. kr. sodnika dr. Sagadina kot sodnikov in c. kr. avskultanta dr. Rusa kot zapisnikarja na obtožbo c. kr. državnega pravdaštva v Celju z dne 29. julija 1916 opr. št. Vr. VII. 214/16-15 zoper Franca Cukjati zavoljo pregreška po § 14/2 cesarske naredbe z dne 7. avg. 1915 št. 228 dr. zak. po dognani glavni razpravi, določeni vsled naredbe z dne 11. avgusta 1916 Vr. VII. 214/16-16 v navzočnosti c. kr. državnega pravdnika dr. Weingera kot javnega obtožitelja, prostega obtoženca Franca Cukjati in njegovega zagovornika dež. sod. sv. in odvetnika Erhartiča po predlogu obtožitelja, naj se obtoženec v smislu obtožbe obsodi in postavno kaznuje, dne 22. avgusta 1916 razsodila tako: Obtoženi Franc Cukjati, rojen 24. jan. 1866 v Št. Gotardu, pristojen v Jeronim, okraj Vransko, katoliški, oženjen posestnik pri Sv. Marku št. 3 predkaznovan, je kriv, da je koncem meseca junija 1916 pri Sv. Marku prodal liter mleka po 40 vin. torej v izkoriščanju sedanjih vsed vojne povzročenih izvanrednih razmer zahteval za neobhodne potrebščine očitno pretirane ceno. Zakrivil je s tem kot povratni storilec pregrešek po § 14/2 cesarske naredbe z dne 7. avg. 1915 št. 228 dr. zak. ter se kaznuje zato po ravnokar navedeni točki z uporabo § 260 o. k. z. v dva mesečni strog zapor poostren z enim trdim ležiščem vsak mesec ter ob enem v denarno globo 500 (petsto) kron v slučaju neistritjivosti v nadaljnih 50 dni zapora, ter se obsodi končno po § 389 k. pr. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja.

Ob enem se izreče, da se ima razglasiti ta sodba pri občinskem uradu v Trbovljah in se objavi tudi enkrat na stroške obtoženca v časniku „Slovenski Gospodar.“

V Celju, dne 22. avgusta 1916.

Predsednik: Wenedikter l. r.

Zapnikar: dr. Rus l. r. 868

Blížajo se veliki dnevi sreča!

V času do 1. febr. 1917 izrečani bodo glavni dobitki sledečih izborov srečk:

Novih srečk Avstrij, rdečega križa 300.000 in 500.000 K
Turških srečk 200.000, 400.000 in 200.000 frank.
3% zemljiških srečk iz l. 1880 90.000 in 90.000 K
3% zemljiških srečk iz l. 1889 60.000 in 100.000 K

17 žrebani vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917: 3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7.— oziroma K 3.75. Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju seizrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročilom! Srečkovo zastopstvo 16, Ljubljana. 490

Izbrano se je obneslo za vojake in vojnike in sploh za vsakega kot najboljšje

bol oblažujoče mazanje

pri prehlajenju, revmatizmu, protiau, prni, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Richter-ja

Sidro - Liniment. capsici compos.

Nadomestilo za Sidro - Pain - Expeller.

Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri slatam levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 5.

Dnevno razpošiljanje.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuj

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Uradne ure

so: vsako sredo, vsak petek in vsak sejmeki dan od 8. do 12. ure in vsake nedelje od 8. do pol 10. ure dopoldne. Vplačuje in izplačuje se redno samo ob uradnih dnevih. Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dep.

Uradni prostori

se nahajajo v minoritskem samostanu v Ptuj.

Hranilne vloge

obrestuje po 4 % od 1. in 16. v mesecu po vložitvi in do 15. in zadnjega pred dvigom. Nevzdignjene obresti se koncem junija in decembra vsakega leta pripišejo glavnici ter kakor ta-le obrestujejo. Sprejemajo se hranilne knjizice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se pri tem obrestovanje kaj prekinilo in ne da bi stranka imela pri tem kakih potov ali sitnob.

Na razpolago so strankam brezplačno poštno-hranilne položnice št. 118.060 in domači nabiralniki.

Posojila

se dajejo na vknjižbo po 5 %, na vknjižbo in posojila po 5 1/2 %, na menice po 6 %, na zastave vrednostnih listin in tekoči račun pod ugodnimi pogoji.

Prevzamejo se dolgovi pri drugih zavodih in ustanovah prošnje na sodnijo za vknjižbo in izbrje vknjižbe in posojilnica brezplačno, stranka plača samo komisijo.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptujju

se najbolj priporoča.

Seme solčnic

dobro dozorelo, suho in prosto publih zrna kupuje za čistih K 120 - 100 kg od vsake avstrijske železniške postaje

Avstrijska centrala za olje in mast ake. družba, Dunaj, I., Seitzergasse 1-3.

Kadar se seme odpošlje, naj se nam to takoj pismeno naznani. I. Sch

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in so obrestujejo. navadne po 4 1/2%, proti trimesečni odpovedi po 4 1/4%. Obresti se pripisujejo h kapitalu. Za nalaganje po pošti se poštno hranilne polnice 9.078. v. razpolago. Računi davka plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo v vsaki dobi in v vsaki dobi. Posojila se dajajo v vsaki dobi in v vsaki dobi. Posojila se dajajo v vsaki dobi in v vsaki dobi.

Uradne ure se vsake dobi in v vsaki dobi. Uradne ure se vsake dobi in v vsaki dobi. Uradne ure se vsake dobi in v vsaki dobi.

Pojasnila se dajajo in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnice.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Vojno zavarovanje.

Samopomoč v resnem času.

C. kr. avstr. voj. vdovski in sirotinski zaklad je ustanovil v aprilu 1915 vojno zavarovanje v varstvo tistih, ki odrinejo k vojakom. Zavarovanje velja za slučaj smrti v teku enega leta. Zavarovalna svota se izplača popolnoma, ako zavarovanec pade, ako podleže posledicam bolezni ali poškodbe v vojni, ako se pogreša ali ako umre iz katerega koli vzroka v vjetništvu ali po svojem povratku v letu enoletne zavarovalne dobe.

Od maja 1916 je pa prilika dana, da se vojak tudi za slučaj delanezmožnosti ali invalidite zavaruje. Veliko število vojakov bode prišlo domov brez roke ali noge, ali sploh bolani, da si bodejo težko kruh zaslužili. V tem slučaju bode zavarovalnina velika pomoč za preskrbo cele družine. Postavna penzija ne bode zadostovala za preskrbo cele družini, recimo pri rokovalcih ali majnih posestnikih.

Ako se vojak zavaruje za oba slučaja (smrt in delanezmožnost) skupaj, se znižajo premije. Premija zraša za črnovojnika za slučaj smrti za svoto po 1000 K in za slučaj delanezmožnosti 550 K samo 66 K. Premija se lahko plača v obrokih, če ima stranka podporo ali ne. S plačanjem tega obroka je vojak zavarovan za celo svoto.

Važna je tudi nova odredba, da se lahko vojno zavarovanje v navadno zavarovanje spremeni, v katerem slučaju se polovica plačane premije vračuni v premijo za navadno zavarovanje. To lahko tisti vojaki napravijo, kateri pridejo domov.

Žalibože se večkrat pripeti, da se zavarovanje prepozno sklenilo, ter je vojak pred zavarovanjem že umrl. Da stranka ne trpi nobene škode, se plačana premija vrne.

Vojno zavarovanje je po celi Avstriji zelo razširjeno. Skrbelo se bode tudi zanaprej da lahko vsak vojno zavarovanje sklene. V ta namen bode pri vseh c. kr. davčnih uradih po Štajerskem uradniki pooblašeni in skrbeli s pomočjo občinskih uradov ali drugih merodajnih oseb, da bode večina vojakov zavarovana. Vsak, kateri želi vojno zavarovanje skleniti, naj gre k bližnji davkarji, kjer se bode vse potrebno storilo. Drugega se ne potrebuje pri izpolnitvi tiskovin, kakor rojstni dan.

Tuka se uresniči stari preговор:

»Kdor si sam pomaga, temu pomaga Bog«.

Ivan Ravnikar

Na debelo! trgovina specerjskega kolonijalnega blaga barv in zaloga mineralnih voda Na drobno!

Celje-Graška cesta 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vinski kamen kumno janež pristac strd in vosek.

Preselitev.

Usojam si p. n. občinstvu naznaniti, da sem preselil svoj fotografski zavod iz hiše št. 15 Tržaška cesta Maribor v lasno hišo št. 28, Tržaška cesta nasproti deželni bolnišnici. Se priporočam za obilen obisk.

614 Adolf Skušek, fotograf.

Šafer (oskrbnik)

se išče, tudi delni invalid, za posestvo ca 50 oralov, 20 oralov hmeljskega nasada na žice. Stanovanje, kurjavo, luč, kakor tudi 1 1/2 orla polja prosto. Plača po dogovoru. Zahteva se izkušnje v hmeljarstvu. Vpraša se pri Kittnerju v Marenbergu, Dravska dolina. (Kienreich)

!! POZOR !!

Dokler zaloga traja nudim praženo

kavo

v zrnih (nezmleto) cena za 5 kilogramov samo

K 35 K

Razpošilja po podvzetju z nadavkom po 5 K.

Krsto Lilič, trgovec, Drniš (Dalmacija).

676

!! POZOR !!

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je 1 K. O dobrem učinkovanju teh kapljic imam mnogo priznanih in pohvalnih pisem. **F. Prull**, mestna lekarna „Prf. c. kr. orlu“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Zahvala.

Nisem verjel, da bi te kapljice kaj pomagale. Sedaj ko sem se prepričal, da res pomagajo, vam izrekam lepo hvalo ter priporočam to zdravilo vsem svinjerejem. Prosim, pošljite mi spet svinjskih kapljic za rdečico in sicer hitro kakor merste 6 steklenic. S pozdravom Ivan Skerjanc.

Srednja vas, dne 6. avgusta 1916.

Kaj delajo trapisti?

O tem lahko izveš v mični novi knjižici: „Brat Gabriel Giraud in njegova ustanova v Rajhenburgu.“ Dobiva se pri trapistih v Rajhenburgu, v Katoliški bukvarni v Ljubljani, pri J. Krajec nasl. in Urban Horvat v Novem mestu in po vseh drugih knjigarnah. Broširana knjiga velja K 2:50 in v platno vezana K 3:50, po pošti pa pri obeh po 20 vin. več. Ta ne samo vseskozi zanimiva in s primernimi podobami okrašena, ampak ravnotako podučna in zabavna knjižica bi ne smela manjkati v nobeni šolski in društveni knjižnici. Sezite tedaj po tej nenavadni knjižici vsi Slovenci, vse šolske, farne in izobraževalne knjižnice ter knjižnice Marijinih družb itd.!

681

Kilne pase

tudi za najhujše kile, trebušne obveze, suspenzorije, podlage za ploske noge, brgle, umetne ude, kakor roke in noge i. t. d. ter pekončne držaje in druge različne stroje proti telesnim poškodbam po zdravniškem predpisu izdeluje izvrstno in dobro staro-znana tvečka

Franc Podgoršek, bandadžist,

340 Maribor, Burggasse 7.

